

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 04, årgang 77

www.universitas.no

torsdag 9. februar 2023

UNGE GREKERE VIL VEKK FRA HELLAS:

– Vi husker ikke annet enn finanskrisen

Urix s. 14 - 17

KHIO PÅ SPAREBLUSS:

Kutter nesten halvparten av plassene på master i teater

Nyhet s. 12

– Humaniora er døende. Dens sikre situasjon er bare en illusjon

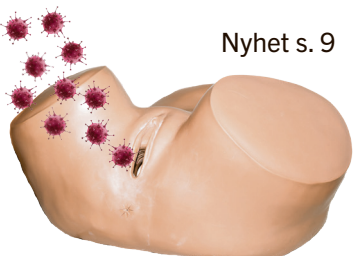

Kommentar s. 2-3

GONORÉ BLOMSTRER SOM ALDRI FØR:

Fagfolk frykter antibiotikaresistens

Nyhet s. 9

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Guro Aasaaren**
guro.aasaaren@gmail.com 466 74 942

Nyhetsredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**
eline.jonsson.hoff@gmail.com 980 82 334

Fotosjef: **Tobias Schildmann Mandt**

Desksjef: **Ingeborg Aure**

Nettredaktør: **Aurora Djupvik Archer**

Uttegner: **Mina Wikeby**

Uttegner: **Mina Ræge**

Uttegner: **Sivert Bjelland**

Deskjournalist: **Åsne Hansteen**

Korrektursjef: **Oscar Grimstad**

Daglig leder: **Ingvild Garmo Nilsson**

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 3 Blindern, 0313 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Leder

UiO mangler rolleforståelse

Året er 2017, Nyjah Rogers Ali Adam og flere kolleger ved UiO med minoritetsbakgrunn ansatt i eiendomsavdelingen varsler Universitas om opplevd rasisme. Samme år konkluderer Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) med at UiO hadde brutt loven og ikke gjort nok for å forhindre trakasseringen av Adam.

Først nå, seks år etter, fikk Adam en personlig unnskyldning fra UiOs rektor Svein Stølen. Derimot nekter han å svare på hvordan Adams sak har blitt fulgt opp.

Der gjør han seg en bjørnetjeneste, for denne saken handler om så mye mer enn Adam.

Stølen mener selv at det har blitt mye større bevissthet rundt rasisme hos ansattstaben ved UiO. Til NRK skryter han av at over 210 ansatte, flesteparten av dem i lederstillinger, har blitt sendt på kurs i likestilling og ikke-diskriminering hos LDO. Universitetet oppdaterte også retningslinjene sine hva gjelder trakassering i 2019. Der står det nå at rasisme ikke er akseptabelt. Han påpeker videre at det nå kommer få varsler om rasisme.

Dette høres flott og fint ut, men er det nok? Virkelig ikke.

Rasisme har vært årsak til forferdelige hendelser, monumental urettferdighet og stor lidelse gjennom tidene – men rasisme er også hendelser, ytringer og holdninger vi finner rundt oss til daglig. Noe som gjemmer seg mellom linjene i det uformelle, og gjør seg gjeldende både systematisk og helt hverdagslig.

Det betviles ikke at UiO og Stølen virkelig prøver å skape gode forhold for folk av alle etnisiteter ved UiO. Likevel oppleves det naivt å tro at en kan fjerne rasisme ved å kurse seg, og skrive ned buzzwords i dokumenter.

En ny rapport viser at én av fire flerkulturelle i Oslo har opplevd rasisme de siste to årene. Syv av ti svarer at de ikke varsler noen om det de har opplevd. Det er derfor liten grunn til å tro at få varsler er synonymt med lite opplevd rasisme ved UiO.

Det er veldig lett for en hvit, privilegert universitetsledelse å si at de jobber med mangfold og er opptatt av å bekjempe rasisme. Dette hjelper derimot ikke dem som rammes.

Første steg for å håndtere rasisme er å anerkjenne at det skjer, og vise at en forstår hvordan de rasistiske strukturene gjør seg gjeldende. Stølens håndteringen

av Adams rasismesak viser at UiO har en lang vei å gå. Den kommer til å være en stein i skoen til UiO lenge. Mangelen på rolleforståelse avler mistillit. Det er alvorlig.

Hvis de er så opptatt av mangfold som de hevder, burde de være redde for signaleffekten rasismesaker fører med seg. Å varsle om rasisme krever gjensidig tillit. Maktforholdet mellom universitet og varsler er skjevt. Det er en enorm belastning å varsle om opplevd rasisme. Det må UiO vise at de forstår. Ingen tror at en kan bli kvitt rasisme over natta, men en begynnelse er å få hendene på rattet og jobbe systematisk og transparent. Hvis ikke skakkjører de mangfoldsarbeidet før det har tatt av.

Det er en enorm belastning å varsle om rasisme. Det må UiO vise at de forstår

Arkivaren

Ingen penger igjen? Bruk Universitas.

- 1. **FAKKE IRE TID:** Dette er en fakkedans som er blitt populær i mange deler av verden. Det er en gammel tradisjon som har blitt opplevd av mange mennesker.
- 2. **PANAKY:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 3. **HOLJASIN:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 4. **TØRKNAD:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 5. **BRØKKE:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 6. **ORGNAD:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 7. **VEPSEBETTEL:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 8. **SPULPESANG:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 9. **HERFERNER:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 10. **HERFERNER:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 11. **HERFERNER:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.
- 12. **HERFERNER:** Dette er en gammel gresk gudinne som er kjent for å være beskytter av hus og familier.

Billigere enn Fretex

Universitas kan brukes til mye også etter at den er ferdiglest, ifølge avisa selv tilbake i 2001. Bruk den som kneunderlag når du mekker sykkel, lag origamifigurer eller bre den over doringen. Om du har lite feriepenge i sikte, lag utpressingsbrev av bokstavene. En annen klassiker: Bre Universitas over deg som en paraply og «spring som faen i regnet». Det gir en svak «på film i Manhattan-følelse».

Universitas, 16.05.2001

Sprengkåt, men kysk

I 2006 skrev Universitas om jenter og seksualitet. Og i motsetning til femtallets kyske piker som kun kysset sin forlovede, var jenter i 2006 som dyr: «kattekvinner, nymfomane og orgasmenarkomane, med klissvåte munn og kåte klær, villdyr som dør uten sin daglige dose dildo». Men kvinnelig kåthet manglet fortsatt belysning, ifølge Rosa Prosa sine redaktører. Den måtte for all del ikke vises: Si nei og mén ja. Frigiorte er vi ikke så lenge det er krampaktig!

Universitas, 01.03.2006

Historiske skråblikk av Åsne «Arvåken» Hansteen

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden SiO.
- Universitas arbeider etter Vær varsomplakatens regler for god presseskikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

ILLUSTRASJON: ØVIND HOVLAND

Noe er råttent i humaniora

Mange ser på fornuften og rasjonalistisk tenkning som selve kimen til humaniora. Men en slik tenkning er også dens undergang.

Humaniora

Mathias Basma Moen,
journalist i Universitas

Du har kanskje hørt det før. Stadig utbasuneres det, gjerne fra likefremme, humørsyke gubber: Humaniora er døende. Det kan da ikke være sant! Eller?

En del tyder på at humaniora i Norge lever, om ikke i beste velgående, så i det minste helt greit. Sammenlignet med den anglosaksiske verden, eller til og med Danmark, holder for eksempel antall søkere seg her i Norge på et temmelig jevnt nivå. Likevel må jeg si meg enig med de surmulende gubbene. Jeg tror humanioras tilsynelatende sikre situasjon bare er en illusjon skapt av et for snevert historisk blikk, og at det i realiteten er stille før stormen.

Jeg vil sågar driste meg til å si at humaniora slik vi kjenner den, mye mulig vil forgå i vår levetid.

Men først: Hvorfor bør man i det hele tatt

studere humanistiske fag? Et vanlig svar er at de medfører kritisk og selvstendig tenkning. Det vil si at studenten får – ved å studere filosofi, litteratur, språk og historie – skjerpede og mer skeptiske kognitive evner. Eller at han eller hun får tilgang på verdifull innsikt og en forståelse av hva det vil si å være menneske. Man kan også si at humaniora har en essensiell funksjon ved å være en slags kritiker av det etablerte samfunnet og systemet som universitetene riktignok befinner seg i, men som de samtidig distanserer seg fra.

Men alle disse funksjonene er svært overvurderte, og i ferd med å tapes – noe som gjør humanioras fremtid dystre. Hvorfor tapes de? La meg gå tilbake i tid. Helt siden Sokrates' tid har filosofer, andre tenkere og humanister hatt et sterkt fokus på rasjonalisme og abstrakt tenkning, hvis formål er å fri

Jeg tror humanioras tilsynelatende sikre situasjon bare er en illusjon skapt av et for snevert historisk blikk, at det i realiteten er stille før stormen

oss fra alle mulige falske myter. Denne tendensen gjennomsyrrer hele akademien. Men når vi taper all form for uekte tro og metafysisk trøst, blir de nedrevne mytene erstattet av nye myter. Sokrates og Platon kunne finne mening i en annen, idealistisk verden. På sent 1800- og tidlig 1900-tallet fant mange, både i akademia og utenfor, mening i myten om *fremskrittet*, hvilket skapte en grobunn for både kommunismen og nazismen. Grunnet den nevnte kritikken av enhver myte, vek de gamle, relativt ufarlige mytene plass for mye verre myter. Sant nok, nazistene var påvirket av kristne, antisemittiske troper, men det var først og fremst fremskrittstanken og vitenskapen de brukte til å forfekke «den ariske rasens» forrang. Vitenskapen antok en mytologisk karakter. Og det kan skje igjen. Så lenge humaniora fortsetter å spille en rolle som en nedriver av alle mulige myter, uansett hvor interessant og intelligent kritikken er, vil den alltid bære på et farlig element.

I dag lider man også, på begge politiske sider, av en fremskrittmyte. En myte som altså springer ut av en rasjonalistisk tenkemåte. På høyresiden kommer fremskrittmyten frem av forkjempere for markedsøkonomien, som forestiller seg at uavlatelig økonomisk og materiell utvikling er et gode. På venstresiden ser man den hos naive optimister, som tror at vi mennesker kan – med statens og de intellektuelles hjelp – overvinne krig, urettferdighet eller klimakrisen.

Dermed har det oppstått et paradoks i

humaniora. På den ene siden slutter universitetene å distansere seg fra den virkelige verden, på grunn av markedsøkonomien, og humaniora blir, fra en kapitalistisk synsvinkel, oppfattet som bortkastet tid og penger. På den andre siden blir humaniora *innenfra* enda mer radikaliseret, det utvikler seg en etablert tenkemåte – en slags ideologi man ikke kan avvike fra. Slik mister den sin funksjon som fremmer av kritisk tenkning.

Når humaniora verken distanserer seg fra samfunnet eller driver frem kritisk tenkning, mister den samtidig sin nytte, og situasjonen blir håpløs. Vi er ikke helt der allerede, men det er retningen hele Vesten beveger seg i. Og dette er bare noen av mytekritikkens dystre følger. Derfor er humaniora døende.

Men finnes det likevel en motgift? Jeg liker å tro det, og tar meg friheten til å sette opp tre motvirkende tiltak. 1) Slutt å hamre løs på alle metafysiske trøster som ligger i oss, ubevisste og uartikulerte. 2) Møt enhver fornuftig og ordnet idé med skeptisisme og samtidig en modighet til å ikke erstatte den med en annen, og heller *lev* i spørsmålene. 3) Snarere enn å kjempe ut abstrakte ideologikamper, vi tiden til simpelthen å nyte Sapfo på gammelgresk eller en argentinsk forfatters fabuleringer om George Berkeleys immaterialisme. Kanskje hvis man følger disse punktene, er det håp for humaniora. For som Oscar Wilde, lik Platon, lærer oss: Utdannelsens sanne formål er kjærlighet til skjønhet.

nyhetsredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**
eline.jonsson.hoff@gmail.com 980 81 334

NYHET

Får Komponistforeningens likestillingspris

Hornist og tidligere masterstudent ved Norges Musikkhøgskole (NMH) Siri Storheim får prisen for å løftet debatten om likestilling ved musikkutdanningsinstitusjonen i Norge. I et leserinnlegg, først publisert i kulturtidsskriftet Kontekst, tok hun til ordet for et større mangfold og flere kvinner på dirigentpodiet med NMH. Det utløste en debatt om likestilling i musikken – nok en gang. «Siri Storheim får Likestillingsprisen 2022 for sitt konstruktive bidrag til en strukturell debatt», sier Komponistforeningens styreleder Jørgen Karlstrøm i en pressemelding. – Egentlig er det veldig skummelt å kritisere noe som helst, da veldig mange av de som jobbar på NMH, og som generelt er i bransjen, ofte er profesjonelle musikere selv, sa hun til Universitas i høst. *For ordens skyld: Storheim er tidligere journalist i Universitas.* SEJH

Humanistiske fag står for fall

Mandag denne uken melder Khrono at de tradisjonelt store disiplinene, som nordisk og engelsk, nå har nedgang på antall søkere. Tall fra samordna opptak viser nedgang fra over 10 000 søkere i pandemiårene 2020 og 2021, til svimlende 8359 i 2022. På Universitetet i Oslo (UiO) er det bare 26 av de 62 mulige plassene som er fylt ved bachelorprogrammet i nordisk språk og litteratur. Av mulige årsaker nevnes blant annet humanioras mangel på arbeidslivsrelevans, og på bakgrunn av dette har humaniora rettet blikket mot en digital omvendning av emnene. Blant annet ble Digital Humaniora (ILN2100) startet opp ved inngangen av 2022. – Vi ser en klar nedgang for noen av disiplinene. Men til nå vet vi ikke om dette er en varig tendens eller ikke, sier Gunn Enli, prodekan for utdanning ved Det humanistiske fakultet ved UiO, til Khrono. AMK

Kunstneriske bidrag skal fagfellevalueres

Når Kunstakademiet ved NTNU i april skal være vertskap for den 14. internasjonale konferansen for kunstnerisk utviklingsarbeid, skal de kunstneriske bidragene for første gang fagfellevalueres gjennom et pilotprosjekt. Alt fra bilder film og musikk, til presentasjoner av kunstverk, der kunstnerne forteller om kontekst og bakgrunn for det kunstneriske utviklingsarbeidet, skal fagfellevalueres. Det skriver Khrono mandag. – Vi er jo som fagfelt ganske nye i akademia, og skal vi virkelig være til stede og synlige, krever det at vi kan dokumentere en viss kvalitetsoppnåelse, noe vi håper å få til med dette pilotprosjektet, sier Jacob Jessen, instituttleder ved Kunstakademiet til Khrono. Jørn Mortensen, dekan ved School of Arts, Design and Media ved Høyskolen Kristiania, mener at det også er bekymringer i kunstutdanningsfeltet for at noe kan falle utenfor når mer måles og veies etter standarder. MB

Kun én studengruppe

Arbeidskraft eller studenter? Gunhild Røse (21), Selma Eggen (22) og Silje Tengedal (21) lærer som regel mye i praksis, men det hender også at egen læring må vike for å hjelpe til med akutte arbeidsoppgaver.

Journalistenes fagforening har forhandlet frem lønn til studenter i praksis. Andre fagforbund ønsker ikke å gjøre det samme.

Praksis

tekst Helena Haakerud og Ingrid Vanebo
foto Tobias Schildmann Mandt

Journalistikkstudent Regine Lund Kristensen (20) anser seg selv som heldig. Hun tilhører nemlig studentgruppa ved Oslomet som får lønn mens de er i praksis. I høstsemesteret tilbragte hun ti uker hos nettavisen forskning.no. Der fikk hun utbetalt 40 prosent av journalisters grunnlønn.

– Vi får utdelt en veileder, men utover dette er det ikke stort forskjell på oss praktikanter og de øvrige journalistene. Vi skriver våre egne saker, noe som jeg tror er den viktigste grunnen til at vi har lønnet praksis, forteller hun.

Dette kan andre studenter på storbyuniversitetet se langt etter. Ifølge seniorrådgiver ved Oslomet Åshild Losnegard er det kun journalistikk og fotojournalistikk som får lønnet praksis. Praksisordningene bestemmes av de enkelte studieprogrammene gjennom programplaner eller nasjonale retningslinjer som fastsettes av Kunnskapsdepartementet.

Ulønnet arbeidskraft

Nederst i Pilestredet i P32 møter Universitas tre sykepleierstudenter som arbeider flittig med bacheloroppgaven som skal leveres om drøyt to måneder.

Halvparten av studiet i sykepleie består av praksis. Det tilsvarer 48 uker fordelt på tre år. Gunhild Røse (21), Silje Tengedal (21) og Selma Eggen (22) forteller at de som hovedregel lærer mye av tiden i praksis, men at det hender de blir sett på som ekstra arbeidskraft, heller enn studenter som er der for å lære.

– En gang ble jeg satt til å rydde et utstysrom. Det er stor påkjenning på dem som arbeider i helsevesenet, så fra deres side skjønner jeg jo at de legger slike oppgaver på oss, forteller Gunhild Røse.

– Det hender også at andre helsearbeidere sier det er bra at vi kommer, fordi de virkelig har behov for ekstra hender, supplerer Silje Tengedal.

Til tross for at studentene opplever å bli sett på som arbeidskraft, erfarer de ikke at studentene snakker om potensialet for lønnet praksis.

– Spørsmålet om lønnet praksis er ren ønsketenkning. Det å være ute i praksis uten lønn blir presentert som en selvfølge, sier Silje Tengedal.

Studentene skulle likevel ønske at lønnet praksis var en

realitet. De forteller at en av hovedutfordringene med at store deler av studiene består av praksis, er at det vanskelig lar seg kombinere med deltidsjobb – noe de er helt avhengige av for å få det til å gå rundt.

Ifølge Røse, Tengedal og Eggen er det en uttalt anbefaling fra universitetet om at de ikke bør jobbe andre steder i løpet av praksisperioder for å kunne fokusere på egen læring. Denne anbefalingen er det ikke alle som følger.

– Jeg må jobbe ved siden av studiene, også under praksis, hvis ikke får jeg det ikke til å gå rundt økonomisk, sier Eggen.

Dette er en stor belastning for studentene. De forteller at de ofte har lang reisevei til praksisstedet, og at de samtidig må skrive oppgaver, vurderinger og lese til eksamen.

– Jeg ble kjempeslitet av å være i praksis. Når du står opp halv seks hver dag og ikke er hjemme igjen før klokka fem, har du ikke mye overskudd til å sette deg ned og studere etterpå, sier Røse.

Ifølge studentene får de lite forståelse fra Oslomet om at belastningen er for høy og at det er nødvendig å arbeide ved siden av studiene. Med lønnet praksis ville i alle fall deler av problemet blitt løst:

– Det ville vært ideelt dersom lønnet praksis ble innført. Jeg ser for meg at flere studenter ville startet på studiet, samtidig som det ville vært motiverende for oss som allerede går her. Med litt lønn ville mye vært gjort, man kan jo ikke leve uten ekstra inntekt i Oslo, sier Røse.

Se hva Oslomet svarer lenger ned i saken.

Det ville vært ideelt om lønnet praksis ble innført

Gunhild Røse (21), sykepleierstudent

Forhandlet frem av fagforeningen

Journalistikkstudentene får lønn under praksis som følge av en avtale forhandlet frem av Norsk Journalistlag (NJ). Universitas har spurt sykepleiernes fagforbund, Norsk Sykepleierforbund (NSF), om hvorfor sykepleierstudenter ikke har den samme ordningen

– Det er i all hovedsak to hovedgrunner til det. Det ene er at vi ser på praksis som en læringssituasjon hvor man er student, og praksisen teller da som en del av studieløpet, og skal derfor være ulønnet, sier nestleder i NSF Kai Øivind Brenden på telefon til Universitas.

Den andre årsaken er at de vil forhindre at studenter blir urettmessig brukt som arbeidskraft der arbeid, fremfor læring, står i sentrum.

får lønnet praksis

Brenden er helt tydelig på at dersom studentene likevel skulle oppleve å bli brukt som arbeidskraft, oppfordrer han studentene til å ta kontakt med skolen, universitetet eller NSF student, som kan følge opp slike saker.

– Vi opplever også at det beklageligvis ikke legges godt nok til rette for tid til veiledere til å følge opp studentene. Dette bidrar jo klart til at praksistiden oppleves som belastende og stressende for studentene, men sykehusene har også et ansvar for å tilrettelegge, mener Brenden.

Foreløpig ikke et tema

Lenger opp i Pilestredet kommer Universitas i kontakt med noen godt studerte fjerdeårsstudenter på grunnskolelærerutdanningen. De har til sammen 24 uker med praksis totalt gjennom sitt femårige studieløp, forteller de.

På spørsmål om praksisen burde være lønnet, sier lærerstudentene at det foreløpig ikke har vært et tema hos dem.

– Jeg har mye mer sympati for sykepleierstudentene enn oss. At de har så mye praksis uten at de får lønn for det, det går faktisk ikke an, sier Mathias Bergan Paus.

Medstudent Åsne Hauso Øie vektlegger viktigheten av praksis som en gylden mulighet til å lære, men anerkjenner også at det er varierende i hvilken grad dette fungerer i alle tilfeller.

– Det er utbredt god holdning om at praksis er praksis, man skal ikke bli brukt som en vikarlærer. Jeg tror absolutt på det sykepleierstudentene sier, de blir nok mer utnyttet, sier Hauso Øie.

Likevel åpner lærerstudentene opp for at lønnet praksis kan være med å gi studentene mer handlingsrom til å utfolde seg som studenter, og samtidig gjøre opp for tapt inntekt fra deltidsjobb under praksisperioden.

– Hadde vi hatt lønnet praksis, ville den generelle motivasjonen for å studere vært høyere. Vi ser at de fleste studentene er fraværende på campus på dagtid, siden de fleste er på jobb. Med lønnet praksis kunne

vi omfavnet studentidentiteten og brukt mer tid på å diskutere fag. Det er noe ved studenttilværelsen som mangler slik det er nå, sier Sara Werenskiold.

Leder av Pedagogstudentene Lars Strande Syrrist sier de anser praksisperioden for å være et læringsforhold, og ikke et arbeidsforhold.

– Det at studentene melder om økonomiske utfordringer knyttet til praksisopphold, er et tegn på for lav studiestøtte, noe regjeringen har ansvar for, sier Syrrist på spørsmål fra Universitas om lønnet praksis er veien å gå.

Vil bistå i arbeidet for bedre betingelser

Marit Kirkevold, Instituttleder for Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid ved Oslomet, svarer følgende på kritikken fremmet av sykepleierstudentene:

«På sykepleierutdanningen er vi svært opptatt av at studentene er i praksis for å oppnå læringsutbyttene som kreves for å bli autorisert sykepleier, og ikke for å være billig arbeidskraft», skriver hun i en e-post til Universitas.

Jeg har mye mer sympati for sykepleierstudentene enn for oss

Mathias Bergan Paus (27), lærerstudent

Hun skriver at Oslomet tar det på alvor når studentene melder tilbake at dette er noe de opplever. Kirkevold skriver at de har stor forståelse for at sykepleierutdanningen er krevende, og at mange studenter må jobbe ved siden av fordi det er vanskelig å klare seg på studielånet alene. Hun mener derimot at dette ikke er et problem Oslomet kan løse alene:

«Dette er en studentpolitisk sak som må tas gjennom studentpolitiske organer. Når studenter får lønn under utdanning, erfarer vi at det er arbeidsgiver som bestemmer hva de lærer, ikke programplanen. Derfor er det viktig å kjempe for gode studentbetingelser. Dette arbeidet vil vi gjerne stå sammen med studentene om», skriver hun avslutningsvis.

universitas@universitas.no

Borten Moe lar vente på seg

Uklare premisser: Siden midten av desember har Oline Marie Sæther (26) opprettholdt kommunikasjon med Kunnskapsdepartementet for å få klarhet i om forsknings- og høyere utdanningsminister ønsker å møte Studentparlamentet.

Utdanningsministeren ble erklært uønsket på campus, men ønsker ikke å møte dem noe annet sted enn nettopp der.

Persona non grata

tekst Aurora Djupvik Archer
foto Tobias Schildmann Mandt

– Når vi får en invitasjon til et møte, følger vi det opp og forventer at den som inviterer også gjør det, sier leder for Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UiO) Oline Marie Sæther (26).

I desember kom det nemlig post til Studentparlamentets tilholdssted Villa Eika. Både i tradisjonell og moderne brevform inviterte forskning- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe (Sp) seg selv til et møte hos studentpolitikkerne «når det skulle passe dere», ifølge Sæther.

Det var starten på en lengre periode med det parlamentsleder Sæther beskriver som utydelig og uforutsigbar kommunikasjon.

Bakgrunnen for brevet var resolusjonen studentparlamentet vedtok i november, som erklærte statsråden Borten Moe for *persona non grata*. Vedtaket setter en praktisk hindring for møtet som Borten Moe ønsket å gjennomføre «hos dere», altså på campus.

– Vi har prøvd å si tydelig ifra. Budskapet med erklæringen var at ministerens oppførsel er krittikkverdigg, sier Sæther på telefon til Universitas. Erklæringen gjorde det altså tydelig at ministeren var uønsket på campus.

Konflikt om premisser

Universitas har sett e-postutvekslingen mellom Studentparlamentets leder og statsrådens rådgiver Kari Grønscar Kobbarnagel. Ifølge korrespondansen ønsker Borten Moe å diskutere «studentpolitikk og velferdsordninger».

Studentparlamentet takket ja til invitasjonen fra statsråden, men på betingelsen av at møtet ikke kunne finne sted ved UiO eller Villa Eika.

Samme dag som invitasjonen var akseptert, fikk de beskjed om at Kobbarnagel raskt skulle komme tilbake til dem angående tidspunktet for møtet. Det var den 19. desember. Sæther mener situa-

sjonen illustrerer bakgrunnen for kritikken.

– Vi ønsker ikke et dårlig forhold til ministeren vår. Men når vi får en invitasjon til et møte, følger vi opp på det og forventer at den som inviterer også gjør det.

I løpet av vinteren ba Sæther flere ganger om å få klarhet i om invitasjonen fortsatt gjaldt eller var trukket tilbake. Står den ikke lenger ved lag kan den heller «avlyses i sin helhet dersom det ikke lenger er ønskelig med et møte» ifølge e-posten fra parlamentslederen.

Insisterer på campus

På onsdag fikk Studentparlamentet et tydelig svar fra politisk rådgiver Signe Bjotveit (Sp). Uni-

Vi ønsker ikke et dårlig forhold til ministeren vår

Oline Marie Sæther (26), leder for Studentparlamentet ved UiO

versitas er også forelagt e-posten fra Kunnskapsdepartementet. Møtet må finne sted på campus, hvis ikke «blir det ikke noe møte i denne omgang», skriver Bjotveit. Det begrunnes av Bjotveit med at ministeren vanligvis møter «representanter fra de ulike studentorganisasjonene på campus» og mener derfor at det er «ryddig at vi gjør det på samme måte med UiO-studentene».

Det får Sæther til å reagere.

– Om det er møtestedet som er avgjørende for om ministeren ønsker å gjennomføre møtet, så synes vi det er rart, sier hun.

– Vi tenker at det viktigste er å snakke sammen uavhengig av hvor dette skjer. Et godt møte kan finne sted uavhengig av møtestedet. Men premissene for møtet får være opp til de som tross alt har sendt invitasjon, avslutter Sæther.

universitas@universitas.no

Sympatiske lærere: Sara Werenskiold (27), Mathias Bergan Paus (27) og Åsne Hauso Øie (27) mener sykepleierstudentene har større grunn til å få lønn i praksis enn dem selv.

SKRIVER NYHETER I EKSIL:

Studentavis måtte flykte fra Russland

Under husarrest: Fotlenker kontrollerte bevegelsene til Doxa sine redaktører i et helt år.

De begynte som en helt vanlig studentavis i Moskva. Nå er Doxa en av de ledende uavhengige mediene i Russland. – Jeg forventet ikke at det skulle gå så langt. Det gjør meg redd, sier Aleksandra Guliaeva.

Pressefrihet

tekst Alida de Lange D'Agostino
foto Synne Folstad Moen

– Nå vurderer myndighetene å kategorisere oss som ekstremistgruppe.

Det forteller Nikita Kuchinsky og Aleksandra Guliaeva på 22 år, når journalistene besøker Universitas i redaksjonslokalene på Blindern. Begge har måttet forlate familie og venner i Russland, fordi det ble for farlig å drive studentavisen Doxa i hjemlandet. Nå får de kanskje aldri dra hjem igjen.

Doxa stammer fra ordet «mening» på antikk gresk. Det står i stil med formålet til den nett-

baserte avisen. I 2017 ble den dannet av en gruppe studenter ved Moscow's Higher School of Economics (HSE). Målet var å gi studentene et talerør i akademia, men avisen fikk brått en viktigere betydning. Fra å handle om filosofi og sosiologi, ble den til en plattform for å diskutere blant annet politivold og utbredt seksuell trakassering på campus.

– Professorer inngikk forhold med studenter, og ingen hadde skrevet om det tidligere. Det var naturlig at Doxa tok den rollen, sier Kuchinsky.

Ifølge ham har universitetet nå fått rutiner for å håndtere seksuell trakassering. Det var Doxas første gjennomslag, før det tok en mør-

kere vending i 2019.

Truet av universitetet

Under valget til den lovgivende forsamlingen, dumaen, i Moskva i 2019, støttet Doxa studenter som deltok i opposisjonsprotestene mot myndighetene. Myndighetene hadde nektet å registrere flere uavhengige kandidater for lokalvalget. Blant demonstrantene var flere studenter og professorer, og det likte universitetet dårlig.

– Dekanen var kandidat i valget, og Doxa kritiserte henne. For å legge press på oss og demonstrantene, truet universitetet med utvisning, sier Kuchinsky.

Han forteller at flere studenter ble arrestert, og at redaksjonen startet en pengeinnsamling for å betale bøkene deres. I tillegg laget de frigjøringskampanjer og offentliggjorde navnene på de fengslede i et forsøk på å beskytte dem mot politivold.

– Studenter i Russland møter mye politisk motstand. Det var på denne tiden vi skjønnte at vi var

mer enn bare en studentavis.

Som en konsekvens av kritikken mot dekanen, myndighetene og den tydelige støtten til fengslede demonstranter, ville ikke universitetet lenger finansiere dem. Ei heller være assosiert med dem. Men det verste var ikke over.

Mer enn en studentavis

I 2021 ble fire av Doxas grunnleggere utsatt for angrep i hjemmet, fysisk vold og husarrest. Dette skjedde etter at de publiserte en video om at det er ulovlig for universitetene å straffe studenter for å delta i protester.

– Min partner er en av de fire grunnleggerne. Jeg tilbrakte et helt år med ham inne på et rom mens han var i husarrest, sier Guliaeva og legger til:

– Vi giftet oss inne på rommet 13. desember det året han var i husarrest. 1312 er tallkoden for «all cops are bastards».

Siden har de flyktet fra Russland. Nå skriver redaksjonen saker i eksil – fra ulike steder i verden.

Doxa Magazine

+ Dannet i 2017 ved Moscow's Higher School of Economics (HSE).

+ Startet som et studentdrevet nettbasert magasin på russisk.

+ Har skrevet saker om seksuell trakassering, politivold og kritikk av myndighetene.

+ Består i dag av et nettverk av redaktører som lever i eksil, lokale informanter og anonyme journalister.

Noen av journalistene er fortsatt i hjemlandet og skriver anonymt. Flere av kildene er også anonyme. Det vurderer Kuchinsky som helt nødvendig i møte med sterk presensur.

– Bruk av anonymitet er viktig for journalistikken i flere autoritære regimer. I Russland kan du få alvorlige konsekvenser for å kalle krigen mot Ukraina en krig.

Viktig arbeid: Nikita Kuchinsky (22) mener at Doxa er blitt mer enn en studentavis.

Man kan bli bøtelagt, fengslet eller etterforsket for å stå frem, sier han.

I likhet med Doxa, er alle andre uavhengige medier blokkert i Russland. Ved bruk av telegram og VPN når de likevel flere hundretusener. Men nå er det ikke bare studentsaker som er på agendaen for Doxa.

– Vi kan knapt kalles en studentavis lenger.

Majoriteten av sakene de skriver, omhandler krigen i Ukraina. I tillegg dekker de flere internasjonale saker som de tror leserne i Russland ikke får fra andre medier. For eksempel protester i Iran, Usbekistan og Tadjikistan.

– Vi prøver også å skrive om positive nyheter. Slovenia legaliserte nylig likekjønnet ekteskap. Vi håper det kan gi håp.

Kuchinsky tror Doxa er blitt en av de ledende uavhengige mediene i Russland. Likevel ser han og Guliaeva mørkt på fremtiden.

Føler seg ubrukelig

På slutten av fjoråret krevde den russiske politikerens Vasily Piskaryov at påtalemyndighetene skulle

erkjenne Doxa som en ekstremistisk organisasjon. Dersom han får viljen sin, kan Doxa-journalistene blant annet risikere å få 15 år i fengsel.

– Jeg forventet ikke at det skulle gå så langt. Det gjør meg redd. Foreldrene mine er fortsatt i Russland, og alt jeg gjør kan få konsekvenser for dem, sier Guliaeva.

Hjemlengselen kommer ofte, og nå er det en sjanse for at hun aldri får dra hjem igjen.

– Jeg ringte mamma og sa at jeg var redd. Hun sa at hun er stolt av meg, og at det jeg gjør er viktig.

Guliaeva har ofte tvilt på om hun vil fortsette å skrive for Doxa. Opprinnelig ville hun bli filmkritiker.

– Jeg føler at jobben min er ubrukelig. Hva skal en tekst gjøre? Snart har krigen vart i ett år, og ingenting har endret seg på grunn av en tekst, sier hun.

– «Jobben min er ubrukelig», er en god overskrift, skyter Kuchinsky inn fra siden.

Han føler seg tryggest utenfor Russland, og tror dessuten ikke det vil være som å komme hjem hvis han returnerer til hjemlandet.

Vi ser ikke på oss selv som helter, men kanskje det vi gjør kan føre til en endring

Nikita Kuchinsky (22), journalist i Doxa

Men i likhet med Guliaeva, har motivasjonen for å skrive saker vært svingende. Han har reflektert mye over hva som er målet med å jobbe som journalist i et autoritært regime. Å potensielt påvirke myndighetene eller den pågående situasjonen, tror han ikke de har makt til. Han mener Doxa har en annen viktig funksjon.

– Det viktigste vi kan gjøre, er å støtte folk. Det er mange som er imot krigen. Vi kan støtte ukrainerne, de politiske fangene og minoritetsgruppene som må leve under regimet. For eksempel LHBTQ+ og transpersoner. Det er viktig at vi skriver saker for dem, sier han.

Vant Studentenes fredspris

Til tross for redsel og usikkerhet, har begge journalistene valgt å fortsette med arbeidet de gjør. Doxa vant nylig Studentenes fredspris 2023, og har kommet til Norge for å ta den imot. Studentenes fredspris (SPP) deles ut i samarbeid med flere norske studentorganisasjoner.

«De blir tildelt prisen for deres

modige arbeid med å avsløre korrupsjon og seksuell trakassering ved universiteter, dokumentering av statlig forfølgelse, samt bekjempelse av desinformasjon fra myndighetene», heter det i pressemeldingen.

– Det er en ære å få denne prisen, og vi er veldig takknemlige. Dette validerer arbeidet vårt og gir oss et løft, sier Kuchinsky.

Under sitt korte opphold i Norge, har de allerede rukket å delta i panelamtaler, intervjuer og møter. Begge er positivt overrasket over interessen de har blitt møtt med. I fremtiden håper de på å skrive flere saker på engelsk for å nå et enda bredere publikum.

– Det er viktig for oss å bruke plattformen vår for å formidle vårt viktigste budskap. Demokratiseringen av Russland kan ikke skje uten at Ukraina vinner krigen, sier Kuchinsky og legger til:

– Vi ser ikke på oss selv som helter. Men kanskje det vi gjør kan føre til en endring. Vi håper det.

universitas@universitas.no

Pennens makt: Aleksandra Guliaeva (22) føler av og til at jobben hun gjør, er ubrukelig.

Foreldrene mine er fortsatt i Russland, og alt jeg gjør kan få konsekvenser for dem

Aleksandra Guliaeva (22), journalist i Doxa

MANGLER DRIFTSTILSKUDD FOR SCENETEKNIKERUTDANNING: Må ta 2,5 mill fra sparebøssa

Show: Gjennom det nye studietilbudet ved Fagskolen Oslo kan man nå lære seg blant annet lysdesign.

Sceneteknikere kan omsider få et utdannings-tilbud. Men fagskolen mangler penger, og må ta fra sparebøssa i oppstarten: – Det vil bli strammere, sier rektor ved fagskolen.

Sceneteknikk

tekst Vanja Krøvel og Saga Eline Jonsson Hoff
foto Aurora Ytreberg Meløe

En utdanning for sceneteknikere har ikke vært tilgjengelig på seks år. Snart kan sceneteknikere derimot utdanne seg på Fagskolen Oslo.

Linjen «Sceneteknisk produksjon» har plass til 20 studenter og gir studentene 90 studiepoeng etter ett og et halvt år. Det har lenge vært et ønske fra bransjen om å få på plass et nytt helhetlig utdanningsstilbud. I fjor skrev Klassekampen at én av fire teknikere sluttet eller mistet jobben under pandemien. Initiativet til å starte en sceneteknisk utdanning kom allerede i 2020, meldte samme avis i juli.

Like før jul i fjor ble linja godkjent av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (Nokut). Det gikk imidlertid to år fra Fagskolen søkte til de fikk grønt lys.

Men linjen mangler fortsatt driftstilskudd for oppstarten av studiet. Fagskolen Oslo har derfor vært nødt til å finansiere den nye

utdanningen selv. På lang sikt kan dette tære på fagskolens økonomi, sier fagansvarlig for linjen Hans Peter Jenssen.

– Fagskolen tar fra oppsparte midler som skulle gått til utvikling av studier og investeringer til nye studier. Det er ikke forsvarlig på lang sikt.

Kan bli dyrt

Ett kull sceneteknikerstudenter uten driftstilskudd vil koste Fagskolen 2,5 millioner kroner. Det opplyser rektor ved Fagskolen Oslo Kirsti Andresen. For å ha råd til å drifte linjen, må de ta penger fra en disposisjonskonto, såkalt mindreforbruk, som egentlig skal gå til utvikling og investering, heller enn drift. Det kan få konsekvenser:

– Det vil bli strammere fordi vi ikke har noen reserver å ta fra hvis det skjer uforutsette ting som krever penger, sier Andresen på telefon til Universitas.

Hun håper på at de vil få penger til driften etter hvert.

– Det er ikke noe som tilsier at vi skulle ha dette mindreforbruket, så det er en heldig situasjon, sier hun.

– Byråkratisk feil

Forsinkelsen har påvirket søkeprosessen, sier fagansvarlig Jenssen og beskriver mangelen på driftstilskudd som en byråkratisk feil.

– Vi tror dette er en direkte konsekvens av forsinkelsen fra Nokut. Godkjenningen kan ha kommet en dag eller to for sent til at kommunen fikk det med i budsjettet, sier Jenssen.

Fagskolen Oslo hadde allerede fått sine midler tildelt fra kommunen, da de omsider fikk godkjent utdanningen gjennom Nokut. Dermed ble ikke posten til sceneteknikerlinja med i beregningen. Det bekrefter fagkonsulent Olav Befring fra Utdanningsetaten i Oslo kommune.

Likevel er det et håp for den nyooprettede utdanningen.

«Vi har nå en søknad inne hos

– Ikke lett å lære seg selv

Et offentlig utdanningsstilbud for sceneteknikere har ikke vært tilgjengelig i Norge på flere år. Tidligere tilbød Nordisk Institutt for scene og studio (NISS) sceneteknisk utdanning, men tilbudet ble nedlagt i 2014. Jenssen sier initiativet til utdanningen i Sceneteknisk produksjon kommer fra bransjen selv.

– Gjennom pandemien mistet

Vi må drive et stykke nybrottsarbeid og finne dem som har lyst til å undervise i faget

Hans Peter Jenssen, fagansvarlig for Sceneteknisk Produksjon ved Fagskolen Oslo

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse til 500 nye plasser som skal deles ut. I den forbindelse kan Fagskolen bli aktuelt, dersom vi får midler», skriver Befring i en e-post til Universitas.

Caroline Natland er seksjons-sjef for studieprogram ved Nokut. I en e-post til Universitas skriver hun at forsinkelsen kommer av økning i antall søknader om akkreditering av fagskoleutdanning og kutt i budsjettet.

«Med stram økonomi og knappe ressurser har vi ikke tilstrekkelig kapasitet til å behandle alle akkrediteringssøknader om fagskoleutdanning så raskt som vi gjerne skulle», skriver Natland på e-post.

bransjen 20 prosent av operativ kapasitet. Derfor er det et stort behov for rekruttering og kompetanse, sier Jenssen og fortsetter:

– Vi prøver å være en komplett utdanning for teknikere, slik at man kan jobbe for utleiebransjen, teatrene, TV-bransjen og i frie kunstfelt

Lysdesigner Joakim Nordvik (19) ser behovet for en slik utdanning. Han har jobbet med både lys, lyd og scenerigging siden han var 14 år. Kunnskapen har han fått gjennom kurs i bransjen. Nå studerer han prosjektledelse innenfor kunst og kreative næringer på Høyskolen Kristiania.

– De fleste er utdannet for lenge siden, og mange systemer har endret seg eller blitt digitali-

sert siden da. Mange er selvlærte og mangler noe av kunnskapen som trengs. Det er ikke alltid lett å lære seg lysdesign selv, sier Nordvik når Universitas møter ham på Campus Fjerdingen.

– Jeg hadde nok gått på en slik linje. Det var jo lysdesign jeg ville jobbe med, sier Nordvik.

Søker lærere på Facebook

Til tross for at fagskolen har ventet på godkjenning fra Nokut, er de ikke på etterslep:

– Vi jobbet som om vi hadde godkjenning, og har hatt normal progresjon i planleggingen, sier Jenssen.

Tidligere denne måneden la Jenssen ut et Facebook-innlegg hvor han etterlyser undervisere og lærerkrefter «i form av lærere, forelesere, veiledere og praksisveiledere».

– Det er ingen stillingsutlysning. Vi vil samle interesserte personer som kan tenke seg å bidra.

Studiet vil legge opp til en kombinasjon av faglærere, og det er ikke nødvendigvis faste ansatte de er ute etter, forklarer Jenssen. De søker etter aktive bransjedeltakere på timebasis eller i prosjektperioder.

En utdanning som aldri har blitt lagt før, krever lærertyper som ikke har vært lærere tidligere, ifølge ham. Han utdyper at det er få folk med sceneteknisk erfaring og Praktisk-pedagogisk utdanning:

– Vi må drive et stykke nybrottsarbeid og finne dem som har lyst til å undervise i faget.

FIREDOBLING AV GONORÉTILFELLER PÅ TI ÅR: Frykter antibiotikaresistens

Kjønnsykdommer: Økningen av gonorétilfeller kan føre til antibiotikaresistens. Som følger av dette kan gonoré bli vanskeligere å behandle i fremtiden.

Redd for konsekvenser: Medisinstudent Elma Lutvica (24) er bekymret for økte gonorétilfeller og hva det betyr for antibiotikaresistens. Hun råder studenter til å bruke kondom.

Medisinstudent Emla Lutvica (24) er bekymret for den økende gonorésmitten. Jo flere infeksjoner, jo mer drives antibiotikaresistensen. – Kondom må bli en del av kulturen, sier Sex og Samfunn.

Smittefest

tekst Elisabeth Garlie Udjus
foto Aurora Ytreberg Meløe

Svie når du tisser. Økt utflod og vondt i magen. Har du kjent på noen av symptomene? Da er du trolig ikke alene. De siste 20 årene har gonorétilfeller nemlig økt kraftig. I 2022 var det 1857 registrerte smittede i Norge. I 2012 år før var det 445. Nå frykter flere at det kan bli vanskelig å bli kvitt som følge av

antibiotikaresistens.

Universitas møter derfor en bekymra Elma Lutvica (24) på Rikshospitalet. Som medisinstudent og kommende lege ser hun på økningen av gonorésmitte som alvorlig.

– Jeg er bekymra av to grunner. Både på grunn av antibiotikaresistens, men også helsekomplikasjonene gonoré kan gi. Jo flere infeksjoner vi har, og jo mer antibiotika vi bruker, jo mer driver vi antibiotikaresistensen.

Kan bli vanskelig å behandle

I januar meldte NRK at unge helt ned i 15-årsalderen blir smittet. Studenter har spesielt grunn til å bekymre seg. Det er i aldersgruppen 20-29 år det er flest tilfeller.

– Mange har en holdning om at det ikke er farlig å få en kjønnsykdom, fordi man «bare» kan ta en antibiotikakur. Men problemet er større fordi det kan bidra til utvikling av antibiotikaresistens og i verste fall behandlingssvikt, sier Lutvica.

Medisinstudenten forklarer at halvparten av kvinnene som tester positivt for kjønnsykdommen, ikke får symptomer. Risikoen for ubehandlet infeksjon og utvikling av uønskede komplikasjoner, som bekkeninfeksjon, er større enn hos menn, der 90 prosent vil få symptomer.

Anne Olaug Olsen er førstea-

manuensis i samfunnsmedisin og spesialist i hud og veneriske sykdommer. Til tross for at antibiotikaresistens ikke er like utbredt i Norge som i andre land, mener hun også at det er grunn til å være bekymret.

«Globalt er resistente gonorébakterier et alvorlig problem, og det er derfor ekstra viktig å unngå smitte på reise i utlandet. Jo flere smittetilfeller og mer bruk av antibiotika, jo større sjanse er det for at bakteriene utvikler resistens og blir svært vanskelig å behandle», skriver Olsen i en e-post til Universitas.

Mange tenker at det ikke er farlig å få en kjønnsykdom, fordi man «bare» kan ta en antibiotikakur

Elma Lutvica (24), medisinstudent

Rekordmange kvinner smittes

Tidligere har hovedvekten av smittede vært blant menn som har sex med menn. De siste årene har smitten imidlertid økt hos andre grupper. I høst meldte studentavisen Studvest om en stor økning av gonorétilfeller blant unge voksne i Bergen. Det er også en tydelig trend hos Sex og Samfunn i Oslo.

– Det har vært en stor økning hos unge kvinner, en gruppe som sjelden fikk gonoré tidligere. Allerede i år har snart like mange kvinner som i hele fjor testet positivt for gonoré hos oss, sier Trine Aarvold, lege ved Sex og Samfunn på telefon til Universitas.

Gonoré skiller seg også fra den mer kjente kjønnsykdommen, nemlig klamydia, ved at den for eksempel smitter lettere, opplyser Aarvold.

– Man kan få det flere steder, som i halsen. Det er også en mer aggressiv infeksjon som kan føre til helsekomplikasjoner som bekkeninfeksjon for kvinner og betennelse i testiklene hos menn.

Den blir dessuten raskere resistent mot antibiotika enn klamydia.

– Er det en økning eller nedgang i antallet unge som tester seg for kjønnsykdommer?

– Unge er flinke til å teste seg. Hos oss er det over 70 prosent jenter som tester seg, så gutter er litt dårligere enn jenter, sier Aarvold.

Ønsker kondomdugnad

Likevel finnes det løsninger som koster både kroppen og samfunnet langt mindre enn antibiotika. Nemlig kondomet.

– Det er en enkel kjønnsykdom å unngå ved å bruke kondom og å teste seg etter nye partnere. Legeundersøkelse og behandling er også gratis, sier medisinstudent Lutvica.

– Man hører ofte at det ikke er like digg med kondom?

– Det er i alle fall ikke digg å få og spre gonoré og klamydia.

Aarvold ved Sex og Samfunn ønsker seg på sin side en gonorédugnad:

– Unge trenger informasjon, og kondomet må få et mer positivt rykte. Jeg drømmer om at universitetene tar grep og får ut informasjon på alle dodører.

Hun mener unge er dårlige på å bruke beskyttelse under sex.

– Kondom må bli en del av kulturen, og vi må snakke mer positivt om det. Dette kan gjøres i tv-serier, av influencere eller av andre som har pondus blant unge. Kondom er bra, svarer Aarvold.

universitas@universitas.no

HØYRE FORESLÅR STUDENTBOLIGER PÅ SYKEHUSTOMT:

Vil bytte ut pasienter med studenter

Ny studentby: Høyre og byrådsleder kandidat Eirik Lae Solberg (til høyre) vil ha studentboliger på deler av tomte til Ullevål sykehus. Her står han på tomte sammen med leder av Velferdstinget Marius Torsvoll, som stiller seg bak forslaget.

Oslo Høyre vil bygge studentboliger på tomte til Ullevål sykehus. SV har ikke gitt opp kampen om fortsatt sykehusdrift.

Studentboliger

tekst Knut Egil Aure Nilsen
foto Tobias Schildmann Mandt

Frister det med hybel rett ved akuttmottaket? Eller vors rundt hjørnet for apoteket? Hvis Oslo Høyre får gjennomslag for sitt nye forslag, kan pasientene på Ullevål byttes ut med studenter.

– Oslo bør være Norges største studentby, og det vil Høyre bidra til.

Det sier gruppeleder i bystyret for Høyre Eirik Lae Solberg. Han er også partiets byrådsleder kandidat til lokalvalget i september.

Solberg mener at tomte til Ullevål sykehus er en enestående mulighet til å avlaste både studenter og resten av boligmarkedet den dagen driften på sykehuset legges ned for godt.

Velferdstinget enige med Høyre

Leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus Marius Torsvoll stemmer i forslaget fra Høyre. Universitas møter ham og Solberg på det som fremdeles er hovedsykehus i Norges største by. Det er på deler av denne tomten både Velferdstinget og Oslo Høyre vil ha en ny studentby.

– Vi har en boligkrise nå, og vi må ta grep. Samtidig må vi også fremtidssikre det, hvis ikke kommer den krisen bare tilbake, sier

Torsvoll.

Han fremhever at Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) i fjor sommer hadde hele 6500 personer i kø til studentbolig. Samtidig var det 30 prosent færre boliger til leie i det private markedet i Oslo i juni i fjor sammenlignet med året før, ifølge tall fra finn.no.

– Dette handler om å gjøre noe med den køen, samtidig som vi skaper en trygg, god og økonomisk gunstig studenttilværelse.

Nedleggelse av driften på Ullevål har lenge vært et betent politisk tema. I midten av desember vedtok Helse Sør-Øst den endelige nedleggelsen av sykehuset. Dette til fordel for nytt Rikshospital på Gaustad, samt nytt Aker sykehus på Sinsen. Det kan koste inntil 50 milliarder kroner, ifølge NRK. Både Sykepleierforeningen og Legeforeningen stemte imot da Helse Sør-Øst behandlet saken.

Solberg er tydelig på at han legger til grunn at vedtaket blir stående.

– Det kommer til å være sykehusdrift her i mange år fremover. Likevel er det viktig at vi sier allerede nå hva vi ønsker at tomte skal brukes til.

Solberg utdyper at hvis man ikke begynner med planene allerede nå, vil det bare ta enda lenger tid å realisere planene for tomte.

Den perfekte studentby

Torsvoll i Velferdstinget mener at tomten er aktuell av flere grunner.

– Det er midt i byen, med kollektivknutepunkt på alle sider av tomte. Selv om man ikke får hele tomten regulert til boliger, så er det store muligheter for at man får til et godt antall.

Dersom disse planene blir realisert, vil det utvilsomt koste. Velferdstinget er dermed avhengig av

støtte fra flere hold, ikke minst studentsamskipnaden SiO.

– SiO er alltid interessert i å bygge nye studentboliger, så lenge de får de rette tomteprisene og reguleringene. Dette er noe vi er i tett dialog med ledelsen i SiO om, utdyper Torsvoll.

I en pressemelding skriver SiO at de er svært positive til Ullevål sykehus som en fremtidig studentby:

«Vi ser på Ullevål-tomten som veldig aktuell for studentboliger, med tanke på beliggenheten nær både campus og kollektivtilbudet», skriver styreleder i SiO Stine Johannessen. Hun mener en studentby på deler av tomten vil være et stort og viktig løft for Oslo som studentby.

Ikke bare valgflesk

Planene om nye studentboliger er på et tidlig stadium. Solberg mener likevel at det er et realistisk politisk forslag.

Vi har en boligkrise nå og vi må ta grep nå

Marius Torsvoll (23), leder i Velferdstinget i Oslo og Akershus

Han sier at Høyre er Oslos desidert største parti, og har stor tro på at de kommer til å fortsette å være det.

– Vi kommer til å jobbe for dette forslaget, både gjennom våre representanter på stortinget og i bystyret. Oslo Høyre går til valg på det. Så kommer de andre partiene i bystyret sikkert til å kjempe for fortsatt sykehus, men det hjelper ikke, fordi Stortinget har bestemt noe annet, utdyper Solberg.

– Hadde dere kommet med dette forslaget om det ikke var valg om et drøyt halvår?

– Ja, det hadde vi, for denne tomta kommer til å bli ledig helt uavhengig av om det er valg til høsten. Så er det klart at denne diskusjonen fikk fornyet kraft da Oslo Høyre skulle vedta et program som skal gjelde for neste valgperiode.

Solberg legger til at Unge Høyre ville at hele tomta skulle gå til studentboliger, men at vedtaket ble at deler av tomta skal gå til dette.

– Så dette er ikke kun et forslag for å hente studentstemmer i Oslo?

– Nei, dette må gjøres uansett. Dessuten stemmer mange studenter i hjemkommunen sin, så sanne

taktiske hensyn har vi ikke gjort.

10.000 nye studentboliger?

Solberg forteller at dersom Høyre vinner valget til høsten og tar over makten i Oslo, vil de prioritere et stort løft for studentene i Oslo.

– Vi går til valg på å legge til rette for 10.000 studentboliger i Oslo, nettopp fordi behovet er skrikende. Dette vil ta tid, så vi skal jobbe med regulering, finne tomter og jobbe på bred front. Det vil være et voldsomt løft.

10.000 er et langt høyere tall enn det som har blitt regulert siden det rødgrønne byrådet tiltrådte i 2015. Ifølge faktisk.no har det blitt regulert 1717 studentboliger siden det sittende byrådet fikk makta i Oslo.

– Er det et realistisk tall?

– Det er et realistisk tall. Jeg liker ikke politikere som lover mer enn de kan holde, så det er viktig for meg å understreke at dette vil ta tid. Høyre skal likevel stå på for å få gjennomslag for det, avslutter Solberg.

Harmoni: Marius Torsvoll (23) stiller seg bak forslaget fra Oslo Høyre. Han krever handling for å hjelpe studenter i boligkø.

Må ta en aktiv rolle

«Hvis staten velger å selge deler av Ullevål sykehus til for eksempel SiO, høres det ut som en spennende tanke».

Det skriver byråd for byutvikling Hanna E. Marcussen i en e-post til Universitas.

«Vi oppfordret også staten til å legge inn studentboliger på deler av Veterinærhøgskolen, men de ønsket heller å selge til høystbydende. Det er veldig synd. Jeg håper regjeringen tar en aktiv rolle for å sørge for at statlige eiendommer ikke bare selges til høystbydende», skriver hun videre.

Marcussen legger til at de har god dialog med studentsamskipnaden.

«Blant annet står tomter på agendaen, samtidig som vi har «fast-track» i saksbehandlingen av studentboliger og fritak for eiendomsskatten».

Både enighet og uenighet fra SV
Gruppeleder i bystyret for SV Ola Wolff Elvevold sier på telefon til Universitas at sykehustomta på Ullevål helt klart er aktuell for fremtidige studentboliger. Partiet ønsker

likevel at deler av tomta skal brukes videre til helse- og omsorgsformål. Når det gjelder antall nye studentboliger på Ullevål, mener Elvevold at 1000 er et fornuftig mål.

Tross nesten rørende enighet om forslaget er Elvevold totalt uenig i utgangspunktet for saken. Han sier at SV hele tiden har kjempet for fortsatt drift ved Ullevål sykehus.

– Regjeringen har kjørt gjennom denne nedleggelsen mot viljen til flertallet i Oslo bystyre. Den kampen har ikke vi gitt opp ennå, utdyper Elvevold.

Videre sier gruppelederen at de i likhet med Høyre er opptatt av å avlaste boligmarkedet, både for studenter og andre unge.

– Det er ikke vi som bygger studentboligene. Vår viktigste oppgave som kommune er å se etter nye arealer som er aktuelle. Vi har et stort etterslep på studentboliger, og det er en stor jobb å gjøre med bygging og omfordeling i boligmarkedet generelt.

universitas@universitas.no

Behovet er skrikende

Eirik Lae Solberg, byrådsleder kandidat for Høyre

Lovnad: Oslo Høyre lover et løft for studentene dersom de vinner valget til høsten, skal vi tro byrådsleder kandidat Eirik Lae Solberg (51).

BUDSJETTSPREKK PÅ KUNSTHØGSKOLEN:

Kutter studie- plasser på prestisjestudie

Is this it?: Styret på Khio innhenter rekordunderskudd ved å tømme pengereservene sine og kutte studieplasser på Teaterhøgskolen.

Et forventet underskudd på 51 millioner kroner har tvunget Khio til å innføre dramatiske sparetiltak det siste året. Nå ryker nesten halvparten av plassene på master i teater.

Krisebudsjett

tekst Amanda Schøyen
foto Vladimir Zivanovic

– Vi har skrappt alle kister vi kan, sa rektor Markus Degerman da han presenterte et sterkt innstrammet budsjett for styret ved Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) denne uken.

Høye leiepriser og økte strøm- og utgifter har tvunget skolen på Grünerløkka til å innføre en rekke drastiske sparetiltak denne høsten. I statsbudsjettet for 2023 ble Khio samtidig tildelt 387,4 millioner kroner – om lag 51 millioner

kroner mindre enn det skolen da anslo at de trengte for å drifte på normalt vis.

Teaterinnstramning

Det innebærer også kutt i drift i flere av Khios avdelinger. Blant annet holdes ledige stillinger vakante, gjestelærere fjernes fra et flertall av studieprogrammene, og det kuttet i midler til studentproduksjoner.

Den mest omtalte endringen skjer på Teaterhøgskolen, hvor antall studieplasser på master i teater reduseres fra 15 til seks. Dette er likevel en økning i forhold til

hva som ble diskutert da styret sist møttes før jul. For å unngå å bruke opp hele reserven, foreslo ledelsen da å stoppe alle opptak til bachelor i skuespill og master i teater, og selge atelierhuset skolen eier i Frankrike.

– Signalet fra styret sist var at skolen må gjøre alt den kan for å skjerme kjernebedriften. Når man ser dette budsjettforslaget, ser man likevel at vi bare klarer det til en viss grad, påpekte styremedlem Morten Lundell under møtet.

Siden statsbudsjettet ble klart i desember, har Khio iverksatt nedskaleringer som har redusert det totale budsjettbehovet fra 440,5 millioner kroner til 411 millioner kroner. Det betyr at det fortsatt gjenstår 23,6 millioner kroner for å unngå underskudd. Denne summen tilsvarer samtidig omtrent hele Khios reserve av oppsparte midler.

Tirsdag denne uken vedtok sty-

Budsjett-drama på Khio

- + Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) har havnet i økonomisk trøbbel, etter at de ble tildelt omtrent 51 millioner kroner mindre enn nødvendig for å drifte som vanlig i statsbudsjettet for 2023.
- + Økte strømpriser og leiekostnader har også vært med på å øke utgiftene for skolen den siste tiden.
- + Styret i Khio vedtok tirsdag denne uken å bruke hele reservebeholdningen sin på 24 millioner kroner til å saldere budsjettet for 2023.
- + Samtidig halveres antallet studieplasser på masterstudiet i teater fra 15 til seks.

ret å bruke opp hele denne reserven, på totalt 24 millioner kroner, for å unngå å gå i minus.

Studenter føler effektene

Studentene som går på Teaterhøgskolen har allerede begynt å merke konsekvensene av innsparringsregimet.

– Budsjettkuttene har i høyeste grad hatt en innvirkning på studiehverdagen.

Det sier Ellen Jerstad, masterstudent på teaterstudiet. Teaterstudentenes utdanningsløp avsluttes vanligvis med en avgangsforestilling. Rammene for hva slags prosjekter som vil bli mulig for teaterstudentene å gjennomføre, har imidlertid endret seg parallelt med pengeproblemene til Khio:

– Sammenlignet med tidligere kull er budsjettet for avgangsforestillingene 2023 mer enn halvert, forteller Jerstad.

Styret skulle i utgangspunktet fastsette budsjettet i et møte før jul, men valgte å utsette avgjørelsen til februar, blant annet på grunn av usikkerhet rundt bereg-

noe vi tok lett på. Det vi vet, er imidlertid at økonomien ikke ligger an til å bli bedre fremover. Dette var en sjanse til å være et hode foran i forhold til omstillingen som vil komme.

Sammen med seks ytterligere dekaner ved Khio, rettet Meirik i fjor høst kritikk mot regjeringens politikk i et intervju i Klassekampen. Khios pengeproblemer er et resultat av underfinansiering, ikke overforbruk, mente seksstetten den gang.

– Når vi nå har fremmet et forslag om å ikke ta opp studenter, handler det derfor om at vi har begrenset kapasitet på grunn av stadige nedskjæringer. Vi i Teaterhøgskolen må jobbe for at kartet henger i hop med terrenget, utdyper Meirik til Universitas.

Nedskjæringer gir dominoeffekt

Pengene man sparer på å benytte seg av reserven og å halvere antallet plasser på masterstudiet i teater, vil derfor sikre kvaliteten i det eksisterende studietilbudet, mener Meirik. Når det gjelder studiekvaliteten til studentene som

Budsjettkuttene har i høyeste grad hatt en innvirkning på studiehverdagen

Ellen Jerstad, teaterstudent

ning av lønnsvekst. Fra desember har derfor skolen blitt styrt uten et sikkert budsjett for 2023.

– Det er tydelig at budsjettprosessen har skapt usikkerhet. Vi har merket at professorene og kollegiatet har hatt enormt mye å stri med den siste tiden, sier Jerstad.

Sparer på å kutte

Ifølge Victoria Meirik, dekan ved Teaterhøgskolen, har innsparringstiltakene vært utfordrende, men desto mer nødvendige. Derfor foreslo også teaterseksjonen å stoppe alle opptak før jul.

– Å utdanne studenter er den grunnleggende kjernevirksomheten vår, så dette er selvsagt ikke

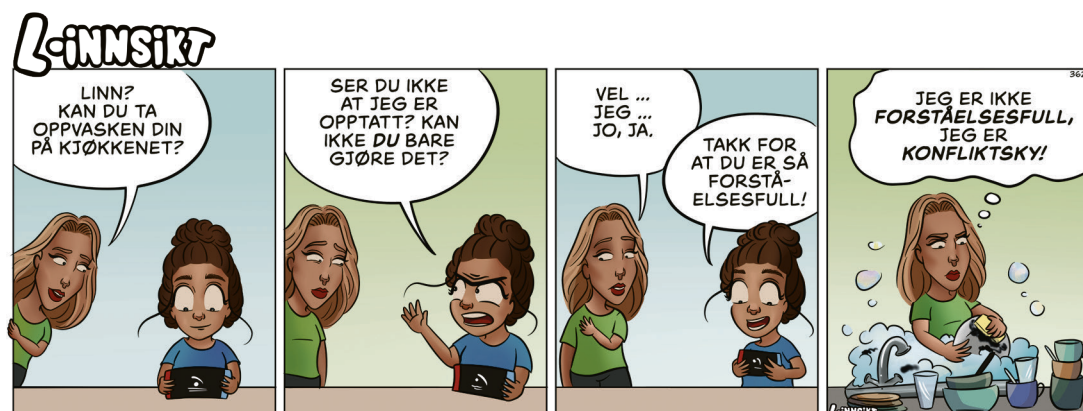
allerede har blitt tatt opp på teaterstudiet, påpeker hun hvordan budsjettet har krevd omdispenseringer på tvers av seksjoner.

– Teknisk seksjon er for eksempel ekstremt kuttet, som igjen går utover oss, og det vi kan tilby av avgangsbudsjetter til studentene, sier Meirik.

– Hvordan har dere arbeidet med å holde masterstudentene på teater oppdatert under budsjettprosessen?

– Da har vi prøvd å gi dem noen strategier for hvordan de kan tenke og arbeide med avgang i påvente av svar om budsjett.

universitas@universitas.no

Kollektivt imperativ

Noen mener rett og slett at det er en god idé: å la en ildfast form med (fori)gårdsdagens lasagnerester finne seg til rette på kjøkkenbenken. Du har gjort et kunststykke, tenker du, for du har jo flyttet den til vasken og latt vannet renne så lenge at det fylte en tredjedel av formen. Det når ikke engang de tørreste osterestene i hjørnene. Og hva gjør det egentlig at man glemmer vaskeuken. Åh, kollektivet. De konfliktskyes eksponeringsterapi. Det mest tilstedeværende eksempel på at Kant hadde rett da han hevdet sin moralske lov ubetinget gyldig for disse fornuftige vesener. Som ikke eier sans og samling overhodet. SEJH

Oslo får Norges høyeste semesteravgift

15 prosent dyrere: Økningen på 90 kroner i semesteravgiften vil skaffe SiO betydelige ekstraintekter.

Velferdstinget vil hente 8,2 millioner fra studentene. – Nødvendig for å opprettholde SiOs velferdstjenester, sier VT-leder.

Semesteravgift

tekst Peder Nyeggen
foto Tobias Schildmann Mandt

Fra og med høsten 2023 kan semesteravgiften for oslostudentene øke med 90 kroner. Dette er første økning på syv år. Dagens semesteravgift ligger på 600 kroner, og dette vil dermed utgjøre en avgiftsøkning på 15 prosent. Dette ble banket igjennom av Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT) i helgen.

«90 kroner... skylder du hver student i Oslo en øl nå?»

«Nå disponerer ikke jeg disse pengene, men jeg tenker at en øl er dårlig inkluderingspolitikk. Vi kan heller bruke mer penger på helse, studentfrivillighet og nytt studenthus, slik vi har prioritert», svarer leder av VT Marius Torsvoll på e-post til Universitas.

Ting blir dyrere

«Det er lenge siden avgiften økte, og om den ikke økes nå, må SiO

kutte i helsetjenester og tilskudd til frivilligheten», skriver VT-lederen.

Jon Aleksander Prøitz, Politikk- og medieansvarlig i VT, ønsket derimot en lavere økning enn det som ble resultatet. Han leverte dissens før saken gikk til behandling, og ønsket heller enn økning på 65 kroner.

– Jeg mener det går en grense for hvor mye studentene kan gi fra seg i den økonomiske situasjonen vi er i nå, sier han på telefon til Universitas.

– Har du forståelse for Velferdstingets flertallsbestemmelse?

– Alt blir dyrere for oss. SiO er uansett avhengig av høyere inntekter for å kunne finansiere sine velferdstjenester.

Det var Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) som fremmet saken til behandling. I forrige ukes Universitas argumenterte leder av SiOs hovedstyre Stine Johannessen med prisvekst, manglende finansiering, videreføring av studenttiltak og finansiering av studenthus

som grunner til at SiO ønsket økning.

Kunnskapsdepartementet vil behandle forslaget over sommeren. SiO håper derfor endringen vil være på plass allerede fra høsten av.

Dekker SiOs rentesmell

«90 kroner er en økning i semesteravgiften på 15 prosent. Dette er to og en halv ganger konsumprisindeksen. Var det mulig å gå inn for en mindre økning?»

«Vi vet at det er høy prisstigning, og at dette også rammer studentene hardt», skriver Torsvoll i en mail til Universitas og fortsetter:

«Men hadde semesteravgiften vært justert etter inflasjon, ville endringen ligget på rundt 140 kroner».

En endring i studentavgiften vil skaffe SiO ekstraintekter på rundt 8,2 millioner kroner. I budsjettforslaget for 2023 er 58,4 prosent av SiOs avgiftsinntekter planlagt å finansiere SiO Helse, opp fra 55,2 prosent, samt en større budsjettpost for Velferdstinget på 17,4 prosent, opp fra 16,2. Det nye studenthuset på St. Olavs plass 23 (SO23) får sin egen budsjettpost på 3,8 prosent av inntektene, grunnet høyere rentekostnader for prosjektet. Dette er en ny budsjettpost,

som beløper seg på rundt 4 millioner kroner totalt.

– Et velferdstiltak

På spørsmål om hvorfor det er studentenes oppgave å finansiere rentekostnader for SO23, svarer styreleder Johannessen i SiO at dette er bestemt av studentene selv gjennom Velferdstinget.

«Kunne pengene vært hentet fra andre steder? Dere er en stor utlei-eaktør, har enkelte finansinntekter og vil forventningsvis gå med overskudd i 2022?»

«SiO vil få et ganske begrenset overskudd. Dette stammer fra salg av en studentboligeiendom og vil reinvesteres i studentboliger».

Hun presiserer at SiO ikke kryssfinansierer sine tjenesteområder, og derfor ikke kan ta ut overskudd for å bruke dem i andre deler av konsernet.

Torsvoll i VT stemmer i.

«Det finnes i realiteten begrensede alternative finansieringskilder. Det er studentene selv som har bestemt at de ikke skal finansiere tjenester de ikke selv bruker. På samme måte må de finansiere studenthuset selv, da dette ikke er til eget bruk».

universitas@universitas.no

Tilbudsguiden

AVIS

MORGENBLADET

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

Kontakt oss:
abo@morgenbladet.no
23 36 05 00

www.morgenbladet.no

EVENT

10% studentrabatt på leie av lyd- og lysprodukter fra 123lyd.no

DJ til ditt studentparty/samling fra djb.no

Spesialsydde løsninger som passer ditt budsjett.

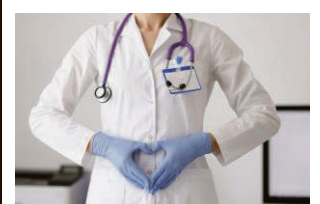
DJ Booking Norge AS
Hasleveien 28A, 0571 Oslo

djb@djb.no
Tlf: 90 53 29 29
DJ og artister: www.djb.no
Lyd og lys: www.123lyd.no

FLYTTING/LAGERPLASS

Trangt i hybelen?
La Wanda passe på ting du ikke trenger akkurat nå. Vi henter, lagrer og returnerer, for kun 15kr per eske/mnd. Henting fra kr 0.
wanda.space

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gynekologisk undersøkelse og celleprøve
Studentpris kr. 950,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på
majorstuaqvinneklinikk.no

TILBUDSGUIDEN

FOR
STUDENTER
I
OSLO

utenriksredaktør: **Elisabeth Berg Ødegaard**
elisbodegaard@gmail.com 481 01 254

UTENRIKS

Over 11.000 døde etter jordskjelvet: – En kjempestor tragedie

Livet i Tyrkia har stoppet opp etter jordskjelvet, ifølge tyrkisk student: – Alle kjenner noen som kjenner noen der, sier hun.

Jordskjelvet i Tyrkia

tekst Johannes Nyborg

Onsdag er 11.000 bekrefte omkommet, og WHO frykter 20.000 døde etter jordskjelvet i Tyrkia og Syria. Noen kilometer nord for byen Gaziantep, sørøst i Tyrkia, ble det natt til mandag målt et jordskjelv til 7,8 på Richters skala. Det er det største jordskjelvet målt i det skjelvutsatte landet på over 80 år. Senere ble et nytt skjelv målt til 7,5, og i løpet av natta og videre ut på mandag ettermiddag ble det målt flere etterskjelv i Tyrkia og Syria, melder NRK.

Alle er berørt

En av de som våkna opp til nyhetene om jordskjelvet, var Elif Bayri. Hun studerer kunst- og kulturledelse i Istanbul, og sier til Universitas at hun først ikke skjønnte alvorlet.

– Tyrkia opplever som kjent ofte jordskjelv, så jeg trodde først det var et lite skjelv. Så fikk jeg meldinger, bilder og videoer fra familie og venner, og da skjønnte jeg hvor alvorlig det var.

– Ti byer er berørt. Dette er en kjempestor tragedie.

Bayri kjenner selv ingen i området, men forteller at hun har hørt fra familie og venner at de har mista noen de er glad i.

– Alle kjenner noen som kjenner noen der. Jeg har både hørt om venners venner og fjern slekt som er bekrefta omkommet. Dette er studenter, unge og gamle.

Erklært unntakstilstand

Tirsdag ettermiddag erklærte president Recep Tayyip Erdogan tre måneders unntakstilstand i landet, skriver Aftenposten. Mandag ble det også erklært offentlig sørgetid i ei uke. I Istanbul merker Elif Bayri at hverdagen er snudd på hodet.

– Livet stopper litt opp. Fokusset rettes mot sørøst i landet. Alle prøver å gjøre

litt ekstra nå for å hjelpe dem som er berørt, sier Bayri og fortsetter:

– Noen donerer penger til organisasjoner, mens andre sender ned mat, leker og klær med store biler. Alt er ganske annerledes nå.

Folk føler seg forlatt

Sky News skriver at de har møtt flere i områdene som har blitt ramma av jordskjelvet. Til den britiske nyhetsformidleren forteller de at de ikke opplever å få hjelpa de trenger.

– Mange av de lokale sier det ikke har sett noe offisiell hjelp eller store maskiner som kan grave gjennom bygningsmassene. Mange som leter etter familie og venner klager over at de har blitt forlatt, sier Sky News journalist Alex Crawford i en videoreportasje fra Antakya i Tyrkia.

De er redde for å gå tom for oksygen

Elif Bayri, student i kunst- og kulturledelse

På sosiale medier i Tyrkia spres det videoer og bilder fra mennesker som fortsatt ligger under ruinene, forteller Elif Bayri.

– I flere av videoene ber de om hjelp og sier de er redde for å gå tom for oksygen.

Mange av veiene i området er totalødelagt av skjellene. Det er vanskelig for redningsmannskap å komme frem, og fortsatt er flere tusen mennesker fanga under bygningsmassene, ifølge Bayri. Nå frykter folk i Istanbul det verste.

– Vi venter på at noe lignende skal skje her. Nå har vi sett hvor ille det kan gå.

universitas@universitas.no

HELLAS FORTSATT I KRISE:

Rania (22) ønsker se

Hjemme best: Rania Sotirchou (22) gruer seg til å måtte forlate moren. Flybillettene fra Spania er dyre.

Arbeidsledigheten og prisøkningen i Hellas er blant Europas verstinger. For student Rania Sotirchou har det vært mentalt krevende, og nå ønsker hun seg til utlandet.

Studenter i Hellas

tekst Eline Ruud Kristiansen

foto Matilde Sunde Solsvik

– Kaliméra!

Rania Sotirchou (22) åpner døra og viser oss inn i den lille fireroms leiligheten i et toetasjers rekkehus.

Vi er førti minutter nord for Athens sentrum. Sentrumstrafikken er fjern, en sjelden gang passerer en bil. Under appelsintrærne bjeffer en ensom hund.

På kjøkkenet står moren klar med kaffe og greske småkaker. Vi går inn på rommet til Rania hvor hun har dekket veggene med postkort fra venner, bilder, tegninger og malerier. I senga ligger en kosebamse og en

Frida Kahlo-pute. Eksamensperioden nærmer seg, og pulsten er dekket av åpne pensumbøker.

Men på spørsmål om hvordan det er å være ung i Hellas med dagens økonomiske situasjon, blekner smilet fort. Ifølge en spørreundersøkelse gjort av dianeosis.org fra 2022, ønsker 77,1 prosent av alle grekere mellom 17-24 å emigrere. Sotirchou er intet unntak.

– Jeg elsker Hellas, men de dårlige lønningene gjør at jeg vil ikke bli.

Fra den åpne kjøkkendøra nynner moren. Alt dette gjør Sotirchou seg klar til å forlate. Om få måneder skal hun avbryte studiene, og dra til Spania for å jobbe.

Generasjonskrise

– Jeg husker så vidt at vi hadde bedre råd. Vi har ikke dratt på familiefrierer etter det, siden pappa er taxisjåfør og foretrekker å jobbe. Alt var mer avslappet før, mimrer hun.

Sotirchou var 8 år da Hellas ble hardt rammet av den verdensomspennende finanskrisa i 2008. To år senere begynte den store greske gjeldskrisa som kom til å snu rundt på Hellas. Store underskudd i statsbudsjettet, sammen med den internasjonale finanskrisa, gjorde at Hellas ikke kunne låne mer penger fra det internasjonale finansmarkedet. Store innstramminger fikk arbeidsledigheten og priser til å skyte i været. Etter år med reformprogram og kriselån har landet fortsatt stor gjeld, og stadig nye kriser. Pandemien og Ukraina-krigen, gjør at prisene fortsetter å øke.

For Sotirchous familie har det vært spesielt utfordrende. Hun er ærlig om at foreldrenes fokus på sparing har vært mentalt krevende.

Jeg vekk

Dette er finanskrisen i Hellas

- + Hellas var et av de verst rammede landene i Europa etter finanskrisen i 2008.
- + Arbeidsledigheten er på 14,8% (2021).
- + Hellas minstelønn er 3,50e (cirka 38 kroner), men i praksis betales mange langt mindre.
- + En tredel av grekere mellom 18-24 bor hos foreldrene sine. Dette er en betydelig økning siden 2010.

Kilder: FN.no, greekherald.com

- Jeg forsto at vi hadde økonomiske problemer veldig tidlig, og jeg ville ta min del i inntektene. Foreldrene mine presset meg aldri til å finne jobb, men jeg kjente alltid på et behov til å klare meg selv.

Foreldrenes bekymring over økonomien gjorde henne for bevisst.

- Det er viktig å kunne slappe av når det kommer til penger, og ikke la bekymringen ta for mye energi. Jeg har heldigvis blitt flinkere til det nå, men det har vært vanskelig.

På veggen henger polaroidbilder av vennegjengen. De prøver å henge så ofte som mulig, men det sosiale er ikke alltid lett når pengene er begrensede.

Jeg har hatt syvtimers arbeidsdag uten pause

Rania Sotirchou (22), sosialantropologistudent

- Heldigvis er vennene mine forståelsesfulle når det kommer til sparing, og de fleste er i samme situasjon. Vi drar bare på billige steder, så da trenger jeg ikke å stresse over å bruke for mye.

Dagene Sotirchou har jobbet til sent i helgene, er de greske bartradisjonene ideelle: Hvis hun møter vennene rundt midnatt, sitter de gjerne til femtiden om morgenen.

- Metroen slutter å gå tolv, så da blir det lett at man sitter til den begynner å gå igjen, smiler Sotirchou.

Gratisprinsippet fungerer ikke

Blant Sotirchous venner er det vanlig å være første generasjon til å ta høyere utdanning. Ingen av foreldrene fullførte videregående, og begge har vært i arbeid siden tenårene. Hun har selv følt mye press fra samfunnet og lærerne til å velge riktig.

- Jeg fikk gode karakterer og

tlærerne anbefalte meg å søke på jus. Selv om det er større mulighet for å få jobb og høyere lønn med jusutdanning, ville jeg mye heller studere noe jeg var interessert i.

Resultatet ble sosialantropologi.

- Foreldrene mine støttet meg i valget, noe jeg er veldig takknemlig for. Jeg elsker studiet, og angrer ikke et sekund, selv om det kan

være vanskelig å finne relevant arbeid.

De sosiale forskjellene kommer også til syne gjennom bruk av privattimer for å gjøre det bra på avgangseksamener. Det er kun de mest ressurssterke elevene som har mulighet til dette.

- Den offentlige grunnskolen skal i teorien være gratis, men i

praksis forventes det at alle tar privattimer.

Selv hadde Sotirchou ukentlig 1-3 timer privatundervisning hele videregående, hvor hver time kostet omtrent 12 euro.

- Samfunnet presser deg til at det er nødvendig. Det er umulig å gjøre det bra på de endelige eksamenene uten ekstra timer, så nesten

alle foreldre betaler store summer for at barna skal få ekstra undervisning.

Siste året på videregående må alle elever gjennomføre noe kalt «panhellensk eksamen» for å gi de flinkeste elevene adgang til de offentlige universitetene. Disse eksamenene er notorisk vanskelige.

Saken fortsetter →

Utfartstrang: Rania Sotirchou (22) håper på bedre inntekt i et annet land enn Hellas.

Lang vei: Ranias familie skulle ønske at landets politiske oppvask også kunne vært tatt.

Dyrere: På grunn av krigen i Ukraina, har mat og strøm blitt dyrere. Som følge har Rania Sotirchou (22) på det meste hatt tre jobber om gangen for å få studenthverdagen til å gå rundt.

– Vi må kunne dikt på gammel-gresk og latin utenat, sier hun.

Siden hele fremtiden avhenger av resultatet, er privattimer normalisert. Dette bryter likevel med grunnloven, som sier at offentlig utdanning skal være gratis. Selv om flere har kritisert dette i den offentlige debatten, har det ikke vært noen store gjennomslag.

I en studie fra 2017 fant forskere ut at skoleelever fra familier med bedre råd har lettere for å komme inn på universiteter, til tross for at familier med lavere økonomi bruker mer penger på privattimer. En gjennomsnittlig gresk familie investerer 50 prosent av årlige inntekter i barnas utdanning, for dårligere stilte foreldre er tallet 60 prosent.

De som ikke kommer seg inn på offentlige universiteter med de endelige eksamenskarakterene,

kan betale store summer for å gå på private universiteter, hvor prislappen er opptil 10.000 euro per år. Her er det lavere strykprosent.

– Den greske utdanningen er basert på økonomiske forskjeller, sukker Sotirchou.

Drømmen om Spania

I 2022 fikk Sotirchou oppfylt den store drømmen om å få dra på Erasmus-utveksling, men å få råd til drømmen var ingen enkel sak.

– Jeg jobbet mye for å tjene 500 euro (cirka 5500 NOK) hver måned, og av disse sparte jeg 300 (cirka 3200 NOK). Valget falt på Sevilla, siden det er blant de billigste byene i Spania.

Å være blant utvekslingsstudenter fra andre europeiske land var utfordrende.

– Jeg følte meg litt ekskludert iblant, det var et tydelig økono-

misk skille mellom oss grekere og de fra lenger nord i Europa. Men vi er flinke til å le ting bort og takle det med humor.

Sammen med de greske vennene vitset de heller om hvor billig forbruk de hadde.

– Vi vet at vi ikke kan noe for pengesituasjonen, og jeg gjør mitt beste for å ha et lavest mulig forbruk.

Hun merket også de økonomiske forskjellene i klasserommet.

– I Hellas har kun 10 prosent PC til å ta notater, men i Spania var det omvendt. Jeg følte meg dum der jeg satt med penn og papir i Sevilla.

Egen PC er ikke en selvfølge for alle greske studenter. Hun forteller at det under pandemien var flere som slet med å få nettundervisningen til å gå opp.

– Jeg mistet en eksamen fordi

internettet mitt havarerte.

Uproporsjonale prisøkninger

I løpet av utvekslingsåret fikk Sotirchou sett for alvor hvor alvorlig situasjonen er i hjemlandet. Da hun skrev en oppgave om gresk arbeidsledighet, innså hun hvor store forskjellene var mellom Spania og Hellas.

– Vi arbeider mye i forhold til hvor lite vi tjener. Og pensjonen er latterlig lav. Prisene i Spania er nesten de samme, men minstelønnen der er 7 euro, og her er den bare 3,5. Før Erasmussemesteret jobbet hun noen uker i Sevilla.

– Med tanke på arbeidsmengde og lønn er det mye mer lønnsomt å jobbe i Spania. Derfor ser jeg ingen vits i å jobbe her i elendige forhold for å tjene ingenting, sier hun.

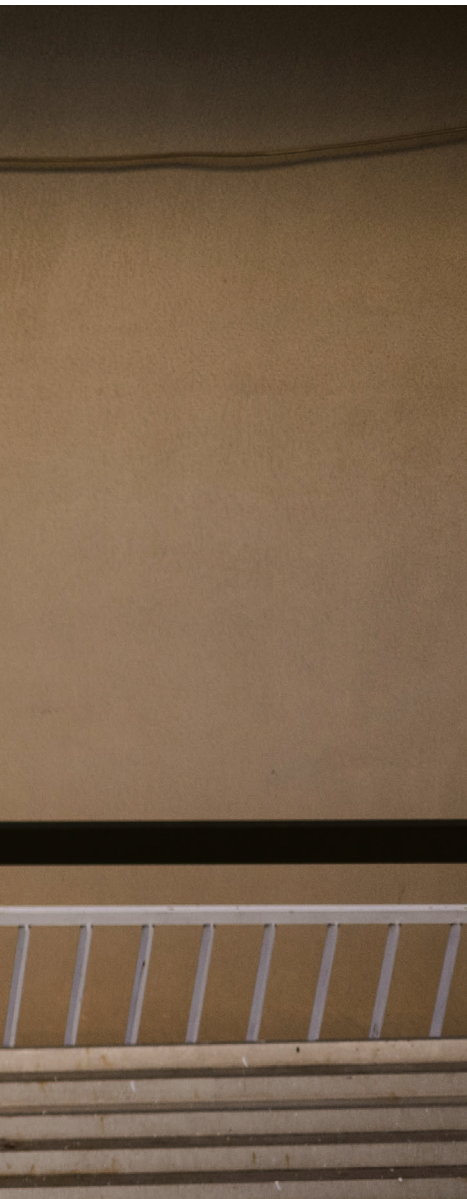
På grunn av krigen i Ukraina,

har prisene på både matvarer og strøm økt. Hun roper på moren sin for å spørre om strømprisene. Svaret kommer først på gresk, deretter oversatt.

– Før betalte vi 30 euro i måneden for strøm, men nå er regningen på 100 euro, forteller hun

Selv om den gjengse skandinaver ser for seg et evig varmt klima, er Athen rimelig kaldt om vinteren. Når vi besøker Rania tidlig i januar, viser gradestokken 8 plussgrader. Med høy luftfuktighet og trekk fra havet er det umulig å leve godt uten varmeovn, og strømprisene har, som mange steder i Europa, rammet de aller svakeste hardest.

Rania skulle gjerne hatt egen leilighet, slik de fleste av vennene hennes har, men regnskapet har aldri gått opp. Med økte boligpriser er det enda mer umulig.

- Vi lokale må ta konsekvensene for at turisme og Airbnb presser boligprisene opp. Det siste året har faktisk prisen på en enkeltleilighet doblet seg. Man kan ikke bo alene uten støtte fra familien eller en godt betalt fulltidjobb.

Studentene utnyttes på jobb
Sotirchou har selv erfart hvor brutalt arbeidsmarkedet kan være for en student. Hun har på det meste hatt tre jobber om gangen.

- Det er helt vanlig at du ikke får betalt alt du har rett på. I min første jobb turte jeg ikke å si ifra, og jeg ble utnyttet.

I en av sine sesongjobber hadde hun en syvtimers arbeidsdag uten pause, noe som er blitt normalisert.

- Med større firma har man flere rettigheter, men lønna er fortsatt dritt.

I eksamensperioden har de mange deltidsjobbene vært en utfordring.

- Jeg våknet tidlig, og jobbet fra syv, for så å ta eksamen klokka elleve. Deretter tilbake på jobb resten av dagen. Det er ikke alltid de tillater å ta eksamen i jobbtiden, så da må du bruke feriedager.

Nå jobber hun på en lekeplass hvor tidene er fleksible og lønna på 6 euro i timen. Hun har valgt klasser etter når hun får jobbe.

En vanlig dag for henne ser slik ut: hun står opp for å være kl. 7 på jobb. Kl. 11 drar hun på en lang undervisningsøkt

Hevet over loven

Ulydighet er et stikkord blant unge grekere. Sotirchou innrømmer for eksempel at hun sniker på offentlig transport. Det er sjeldent hun blir tatt på den lange metroturen fra universitetet og ut til forstaden vi nå besøker.

Den greske utdanningen er basert på forskjeller

Rania Sotirchou (22), sosialantropologistudent

på universitetet, og på kvelden studerer hun hjemme. Det er likevel ikke så travelt som hun hadde det tidligere.

- Jeg sa opp den forrige jobben da jeg innså at jeg aldri hadde tid til venner. Å være sosial er viktig for meg, men jeg var enten alltid på jobb, altfor sliten, eller syk. Det tar på helsa.

- Vi føler oss hevet over loven og regjeringen. Det er mangel på tillit, fra begge sider.

Å snike på offentlig transport er et lovbrudd hun kanskje deler med flere norske studenter, men hun påpeker at det i tillegg er normalisert å stjele blant vennene hennes.

- Men man passer på å være bevisst på at det er store kjeder, som for eksempel H&M, det går utover. Jeg tror naskingen

er en blanding av dårlig råd og ulydighet, i tillegg til kognitiv dissonans. Vi er gode til å finne på unnskyldninger, ler hun.

Å kjøpe brukt er blitt mer populært, og Sotirchou er glad for at flere er mer miljøbevisste. Selv er hun også veganer og vil leve med hensyn til både pris og klima.

- Mange av den eldre generasjonen kaller dagens unge for late og klagende, men det er en urettferdig sammenligning. På deres tid var økonomien bedre og de måtte ikke jobbe så mye for å få alt til å gå opp. Det er jo tross alt ikke oss unge sin feil at økonomipolitikken sendte oss inn i en krise.

Sotirchou ser på klokka og beklager at vi må avslutte intervjuet. Hun skal snart på jobb, og må rekke å hvile litt først. Fra stua vinker moren oss farvel. Ute i den greske ettermiddagen er januarlufta kjølig. Vi tar metroen tilbake, og på veien passerer vi idrettsarenaer etter OL i 2004, silhuetter fra en tid da den greske ungdommen kunne se lysere på fremtiden.

universitas@universitas.no

Feminist: Rania Sotirchou (22) har politiske og feministiske budskap på veggen.

DEBATT

debattredaktør: **Ulrik Alver Solli**
ulrikalversolli@gmail.com 410 70 276debattredaktør: **Tord Håland Dyrkorn**
tord.dyrkorn@gmail.com 404 56 561

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Demokratiet er reddet!

Politikere... Alle og enhver kan vel la seg irritere av disse i blant. Av tåkepraten deres, av deres mange ord og få handlinger. Løgnhalser!

Det er derfor befriende å se at den Kristiansand-baserte studentavisen Unikum tar en for laget. For i en kommentar med den hardtslående overskriften «Do politicians even care?» får nemlig makta kjørt seg. Eller gjør de det? Kommentarens budskap er nemlig ganske tve-tydig. Riktignok rettes det tungt skyts mot de som styrer, men også vi vanlige velgere får gjen-

nomgå. Det er jo vår egen feil at vi lar oss lure. Istedenfor å klage over politikerne, må vi heller se at «the system is rotten from within». Systemkritikk dette, altså! Vi må allikevel ikke finne på gi slipp på demokratiet, for alternativet er utvilsomt verre: «Democracy is not the best system of government, but it is the least evil». Som om jeg skulle sagt det selv... Heldigvis er kommentaren på verdensspråket engelsk, og dens potensielle nedslagsfelt er derfor langt større enn Agder. Spre ordet! Vi har demokratier å redde.

Trønderske tilstander

Finnes det faktisk mennesker som foretrekker ostepop fremfor andre typer snacks? Det er spørsmålet jeg stiller meg idet jeg scroller nedover hjemmesiden til trondheimsavisa Under Dusken, og ser overskriften «Den ultimate ostepoptesten» lyse mot meg. Javel, tenker jeg, og klikker meg inn. Testen innledes av påstanden om at ostepop kanskje er den beste typen snacks man finner i butikken. En kontroversiell påstand, vil noen kunne mene. Heldigvis

motbeviser selve testen denne påstanden grundig. Halvparten av testens produkter ender nemlig på terningkast 1 eller 2. Gjennomgående kommenteres det også at testproduktene lukter vondt, noe som også gjelder testens vinnere. Breaking news der, altså. I det hele tatt gir artikkelen inntrykk av at det er lite å melde om fra Trondheim om dagen. Men slik er det kanskje når man velger å studere i et veikryss sør i Trøndelag? Kjør debatt!

Ukas tvitringer:

lurt smil @nostalisa
jeg elsker å se på filmer fra «Frankrike»..kunne ønske at Frankrike var ekte

Hilsen alle som har sett Ratatouille.

subsidiert gutt i duskregn @Verdensmester1
det er ikke mange som vet dette, men ukens tapere i «nytt på nytt» blir faktisk henrettet på bakrommet etter sending

De rekker i det minste å få med seg «ukas viktigste nyheter».

Tove S @yohina
Der Flyr Roma-turen i april

Flyr har daua, men det har jaggu ikke poesien.

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Den som spiser gulrøtter, knekkebrød og peppernøtter...

Petit

Peder Nyeggen, journalist i Universitas

Forleden uke sluttet jeg å snuse. For de som ikke har prøvd dette før, kan jeg fortelle at man får drastisk lavere dopaminnivåer og høyere kortisol (stresshormon) i alle fall i en ti dagers tid; resultatet er at man sover dårlig, blir irritabel og rastløs og at konsentrasjonsevnen går rett i dass.

Løsningen på at jeg nå var blitt deprimeret og at oppmerksomhetsspennet mitt var totalt utradert, var å finne noe nytt å bli avhengig av. En slags distraksjon som kunne bryte lydturen og rive meg vekk fra det ustanselige snusjaget. Jeg bestemte meg for å laste ned TikTok.

Herren være lovet. Det mest geniale med dette er jo at det pågår uendelig. Du kan scrolle til bunnen av en Instagram- og Facebook-feed; på Twitter føler du deg som en taper hvis du henger der for lenge; mens på TikTok er feeden faktisk helt bunnløs. Et vedvarende dopaminrush, langt fra en snusboks som blir tom annethvert døgn fordi man kjører limousin over leppestrengen med to snæss av gangen.

Det er ikke rart at dette er blitt verdens største medieflate, med enorm margin. Den britiske næringslivskommentatoren Gurwinder Bhoral omtalte i forrige uke TikTok som et digitalt supervåpen. Kjernen ligger i at videoen fyller hele bildet, og at alle former for interaksjon ligger direkte på skjermen; dermed kan maskinlæringsalgoritmene plukke opp visningstid, likerklipp, kommentarer, delinger og profilklikk i løpet av sekunder. Resultatet er en totalt passivisert form for mediekonsum der maskinlæringen velger frem alt

for deg, og du ikke trenger å gjøre annet enn å bevege litt på tommelen for å holde rusen gående.

TikTok er verdensledende som årsak til smarttelefonavhengighet. En voksende forskningslitteratur på feltet forteller om «digital demens»; mindre grå substans i hjernen hos unge med ekstrem skjermbruk; som forårsaker angst, depresjon, dårligere hukommelse, selvtillit og impulskontroll. På nettforumet Reddit snakkes det om *TikTok brain*, og enkelte lurer på om konsentrasjonsevnen deres er blitt såpass dårlig at de vil klare å fullføre skolegangen eller studere. Her til lands er tre av fire barn brukere av appen før aldersgrensen på 13 år; for øvrig har vi Europas høyeste skjermbruk. Fremtidens studenter vil være langt dårligere rustet til kunnskapsdannelse enn vi selv er.

Kineserne har skjont dette for lengst. Kinesiske TikTok («Douyin») er strengt regulert. Er du under 14 får du kun bruke appen i 40 minutter

om dagen, og den er stengt mellom ti om kvelden og seks om morgenen. Innholdet er moderert til videoer om vitenskap, kultur, natur og matlagning. For alle andre er det et gitt antall *scrolls* om dagen, hvorpå appen stenges.

Om vestlige TikTok er en cheeseburger, er kinesiske Douyin spinat.

Det liberale samfunnets paradoks er at store samfunnsmessige konsekvenser av teknologisk og økonomisk utvikling ofte lempes over på individet. Sliter du med konsentrasjonen? Ditt problem, *sucker*. Ta deg heller en snus.

Dyrkorn er urimelig i sin kritikk av våpenmotstanderne

Våpendebatten

Daniel Hesby Hansen, journalist i Universitas

I årets andre utgave av Universitas gikk debattredaktør Tord Magnus Dyrkorn hardt ut mot Rødt-politikerne som problematiserer det å sende våpen til Ukraina. Betimeilig nok møter han i følgende utgave møtbør fra journalist Magnus Grundstad, som blant annet påpeker det paradoksale ved Dyrkorn sin argumentasjon; han forsøker å mønstre demokratisk anlagte akademikere til å legge den demokratiske debatten død på objektivt grunnlag.

For min del har jeg ikke noe problem med Dyrkorns ønske om å få mer fakta på banen, men jeg reagerer på hvor stor tro han har på at det finnes en objektiv sannhet som er lett tilgjengelig

her. Har Dyrkorn for eksempel fått med seg statsvitenskapsnestoren John Mearsheimer som har advart mot krigen i flere år, men nå lider samme skjebne som anti-våpen-fløyen i Rødt, og blir puttet i bås med Putin fordi han er kritisk til eskaleringen av krigen?

Spørsmålet er om våpenstøtte-tilhengeren Dyrkorn egentlig får støtte for sitt syn dersom akademikere inntar scenen – kan det ikke like gjerne være at flere vil kvie seg for å eskalere konflikten dersom vi får mer innsikt i hvor skjør og vanskelig den faktisk er? Uansett er det på utsiden av forskernes arbeidsbeskrivelse å påta seg ansvaret for politiske beslutninger, som – på godt og vondt –

handler vel så mye om normative standpunkter som kalde fakta, slik Grundstad også påpeker.

Støtten til Ukraina i deres kamp mot Russland bør være en selvfølge for alle som deltar i den norske våpendebatten – og slik er det i det store og hele, selv om det ikke fremstår slik i Dyrkorns kommentar. Anti-våpen-fløyen i Rødt påpeker stadig at de ikke støtter Putin, men derimot ønsker fred i Ukraina, i så stor grad som mulig på Ukrainas premisser.

Hva angår sakens kjerne, befinner jeg meg nærmere Dyrkorn enn jeg gjør anti-våpen-delen av Rødt; jeg har – i likhet med Rødts Mimir Kristjansson, og flere med ham – tvilt meg frem til at det er bedre å støtte med våpen enn å la være. Jeg finner det imidlertid særs forstemmende at en debattredaktør i en seriøs avis – som jeg håper Universitas er – har det

Å skape en situasjon hvor man kan bli spikret til fascistmasta uansett hvor mye man insisterer på å stå på motsatt side, legger ikke til rette for en saklig debatt

i seg å påstå at det å være mot våpenstøtte er det samme som å løpe Putins ærend. Å skape en situasjon hvor man kan bli spikret til fascistmasta uansett hvor mye man insisterer på å stå på motsatt side, legger ikke til rette for en saklig debatt.

Dessuten er det verdt å påpeke at grensegangen rundt hvordan man skal støtte Ukraina har vært i kontinuerlig forflytting. Da krigen brøt ut, begrenset NATO seg til å sende forsvarsvåpen – nylig har vi blitt enige om å sende tanks. Kan jeg om et halvt år – med rette – kalle Dyrkorn for Putin-medløper fordi han ikke tar til orde for støvler på bakken?

Selvfølgelig ikke. Det er en del av sakens natur at vi ikke vet hva

som kommer til å skje, eller hva som er klokest å gjøre nå. For min del vil jeg berømme de som tør å ta standpunkt – selv synes jeg det er svært vanskelig å mene noe sterkt.

Vi må imidlertid ha nok respekt og tiltro til hverandres intensjoner. Dyrkorn kan gjerne kalle anti-våpen-aktivistene i Rødt for naive, usolidariske eller feige, og da kan vi være enige – eller i det minste snakke sammen. Men hvis debatten svinner hen til å stemple hverandre som medløpere for autoritære regimer når vi er uenige, har vi på sett og vis allerede mistet det de ukrainske soldatene kjemper for.

debatt@universitas.no

Er norske studenter verdens mest solidariske?

SAIH

Hector Ulloa, leder i SAIH

Du har kanskje sett den litt mystiske teksten «SAIH-tierne – frivillig» på semesterfakturaen? Eller kanskje institusjonen du studerer ved ikke har skrevet noe annet enn «SAIH»?

Rundt 150.000 studenter gir hvert eneste år penger til internasjonal solidaritet.

Det har seg slik at for om lag 60 år siden, så opprettet norske studenter og akademikere en solidaritetsorganisasjon for å støtte kampen mot apartheid i Sør-Afrika. I dag er SAIH en solidaritetsorganisasjon som jobber med bistand og kampanjer for at flere skal få tilgang til høyere utdanning, akademisk frihet og menneskerettigheter.

Og det vi i SAIH får til, det kan vi i stor grad takke norske studenter for. Fortsatt er studentene en del av organisasjonens rygggrad. Både fordi vi er en medlemsorganisasjon, hvor studentparlamentene, universitetsstyrene og andre medlemmer gjennom vårt årsmøte legger premissene for hva vi skal arbeide med. Men også fordi studentenes tiere til SAIH er helt grunnleggende for eksistensen av norske studenter og akademikeres egen solidaritetsorganisasjon.

Dette går SAIH-tierne til

Tierne får studentaktivister i Zimbabwe ut av fengsel, fordi de går til å støtte både studentbevegelsen i landet og til lokale menneskerettighetsadvokater som trår til når

myndighetene nok en gang bruker arrestasjoner som et verktøy for å fjerne kritiske røster.

Studentaktivister i Myanmar er tvunget til å flykte på grunn av det brutale militærregimets herjinger. Militæret går etter konkrete personer. Mange er fengslet. Flere har fått dødsdommer. Deres forbrytelser er å arrangere fredelige protester, å kreve grunnleggende menneskerettigheter. SAIH bidrar blant annet til alternative utdanningstilbud og til *safe-house* for studentaktivister på flukt, hvor studentene kan puste ut mens de prøver å finne en måte å fortsette livene og studiene sine på.

Tierne bidrar til at det finnes et universitet i Nicaragua hvor studenter fra ulike urfolksgrupper og bakgrunn kan få seg en utdannelse uten å måtte forlate sitt egen språk, sin kultur og sin identitet

Tierne har bidratt til at studentbevegelsen i Colombia har fått viktige gjennomslag i sin kamp for å få ned nivået på skolepenger, slik at det ikke er foreldrenes lommebok som er avgjørende for om folk kan studere.

Tierne bidrar til seksualundervisning. Til forskning på LHB-TQIA+ og forskning som formidler urfolksperspektiver. Blant annet.

Vi i SAIH er også stolte av at den norske Students at Risk-ordningen eksisterer som en følge av vårt kampanjearbeid her i Norge. Gjennom den får studentaktivister

som forfølges i sine hjemland mulighet til å studere videre i Norge.

SAIH er partipolitisk uavhengig, men vi jobber også politisk, med kampanjer og innspill til Stortinget og regjeringen, som med kampanjene vi gjennomførte for å få på plass Students at Risk-ordningen. Det gjør vi fordi den verden vi ønsker oss krever strukturelle endringer som politikere har makten til å gjennomføre.

Som bistandsorganisasjon med prosjekter i 7 land i Sørlege Afrika, Latin-Amerika og Asia, mottar SAIH også støtte fra Norrad og andre større donorer. Men det hadde ikke vært mulig uten tierne. Tierne er vår egenandel når vi søker støtte fra andre – slik blir en tier fra en norsk student til en 20-kroning eller en femtilapp før den når våre samarbeidspartnere i land i Sør.

Viktigere enn noen gang?

De siste årene har vi sett at autoritære regimer er på fremmarsj. Det kan virke som om diktatorer har en felles Whatsapp-gruppe, hvor de konspirerer om hva de kan gjøre for å gjøre livet surt for studentaktivister og andre menneskerettighetsforsvarere.

På mange måter opplever vi det som om arbeidet vårt er viktigere enn noen gang. Derfor er vi også så utrolig glade for å se at det er så mange studenter i Norge som fortsatt støtter arbeidet vårt – på tross av dyrtid her hjemme.

Så. Kjære studenter – tusen takk for støtten!

debatt@universitas.no

SAIH

- + SAIH står for Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpesfond.
- + Over 90 prosent av SAIHs midler går til SAIHs formål. Under 10 prosent går til administrasjon og innsamling.
- + Det er studentdemokratiet ved universitetet eller høyskolen som velger å melde seg inn i SAIH og innføre «tierordning», og det er alltid frivillig for den enkelte student å betale.
- + SAIH har studentdrevne lokallag ved campuser rundt i landet – les mer på SAIH.no om du kan tenke deg å bli med.

Øyeblikket

av Matilde Sunde Solsvik

I dagens økonomi? Med de matpriser vi har nå i tankene, presenterer vi et syn du tvisomt kommer til å se på lang tid.

KULTUR

kulturredaktør: **Sofie Kristine Flydal**
sofieksf@gmail.com 467 83 024Polfarernes
hemmeligheter

Sjetteplass: Henrik Malme (24) sov utenfor Vinmonopolet på Aker brygge i tre uker for å sikre seg vin til «verdens beste sangria».

I over tre uker har de ivrigste teltet utenfor Vinmonopolet på Aker Brygge. Målet: Burgund-vin for opp til 75.000 kroner.

Polkø

tekst Sofie Kristine Flydal
foto Tobias Schildmann Mandt

Noen av de 25 køsitterne spiller kort på et bord utenfor inngangen til Vinmonopolet på Aker brygge mandag ettermiddag.

Torsdag klokken 10 slippes nemlig Burgund-viner fra 2017-, 2018- og 2019-sesongen. Den dyreste vinen på slippelisten koster 75.000 kroner. Den kommer det bare én av på Vinmonopolet Aker brygge. Sammenlignet med det internasjonale markedet er dette likevel billig.

– Du kan kjøpe en vin for 60.000 kroner og selge den for 300.000 kroner i London. Det er én flaske, sier Oda Randmæl (30).

Hun er nummer 17 i køen og understreker at hun selv ikke er der for å selge videre.

– Jeg er veldig interessert i vin, så jeg skal ha noe av det billigere, sier Randmæl, som er vinentusiast og foredragsholder.

Universitas erfarer at det er flere studenter blant polfarerne, men ingen av dem vil snakke med media.

– Det er mye man ikke snakker om og diskuterer, sier Randmæl.

Lenger frem i køen finner vi Henrik Malme (24) på køplass nummer seks. Han har reist fra Narvik, der han til vanlig jobber som fjellsikrer, som «klimaflykting» på eventyr på Aker brygge. For sjette plass i køen måtte han møte opp hele tre uker før torsdagens vinslipp.

Etter Vinmonopolets køregler og kvotering, betyr det at han har mulighet til å sikre seg en flaske Montrachet fra 2019-årgangen

til produsenten Domaine Romanee-Conti. For de uinnviede: En hvitvin til 30.174 kroner og 90 øre som det kun blir solgt én av i hele landet.

– Kan man komme seg inn på boligmarkedet gjennom polkø?

– Kjøper du nok flasker, så... sier Malme.

– Men det gjelder jo så å si alt av business.

Selv skal han beholde det meste av vinen.

– Det kan hende jeg selger noen få flasker, bare for å få finansiert dette her.

Ryktene går også om at noen sover i kø på vegne av mer bemidlede vinelskere. Det tror Malme for det meste er konspirasjoner.

– Jeg tror de fleste sitter her for sin egen del.

Det er likevel noen som prøver seg. Randmæl forteller at noen tidligere på dagen prøvde å kjøpe seg inn på køplass nummer elleve for 250.000 kroner. Det ble imidlertid avvist. Det er altså mye penger i den kalde sjølufta en februar dag i Bryggegata.

Og selv om Henrik Malme ikke er helt sikker på hvor mye han selv vil bruke av oppsparte midler torsdag morgen, har han planen klar for hvordan minst én av flaskene skal brukes.

– Jeg har et mål om å lage verdens beste sangria.

kultur@universitas.no

LAGT FRA FREEBANK

BRUKT TIL BESVÆR:

Sophia
Johansson
skatter på
tekstlilbiter

Nytt vintage-konsept har inntatt Oslos gater, men gjenbruk blir stadig utkonkurrert av billigkjeder på pris. – Fjerning av brukthandeloven vil hjelpe, mener bruktründer Sophia Johansson.

Gjenbruk

tekst Jenny Eggebø
foto Aurora Ytreberg Meløe

– Vi må endre måten vi ser verdien av klær på, sier Sophia Johansson.

Hun har startet Norges første brukbutikk der vekten bestemmer prisen på klærne. Her kastes dessuten ingenting – alt av stoffbiter blir sydd om og får nytt liv.

Døra åpnes til «Prisløs kilostore» i Oslos vintagemekka midt i Markveien på Grünerløkka. Universitas møtes av et lystig vesen, som glir naturlig mellom intervju og arbeidsoppgavene i butikken. Johansson er i full gang med å få de siste bitene på plass i den nye butikken.

– I Norge ligger vi generelt sett etter i gjenbruksbransjen. Det har vært fokus på *charity shops* over lengre tid, mener Johansson.

Fokuset har ligget på å tilgjengeliggjøre klær og utstyr til alle.

– Det har ikke vært like mye fokus på trend og business. Det vil jeg gjøre noe med, sier Johansson som vil gjøre det mer lukrativt for folk å velge brukt.

I 2015 åpnet Johansson vintagebutikken Prisløs i Trondheim, som i 2020 flyttet til Oslo. Kilo-butikken på Grünerløkka

er Prisløs' nyeste filial, og åpnet i september.

Fra London til Oslo

Kilo-konseptet dukket opp i England allerede i 2008. Fenomenet er etablert i store deler av Europa og USA, men først nå har kilo-butikken kommet til Norge.

Konseptet fungerer vanligvis ved at du veier haugen du har samlet med klær, og betaler for vekten på kleshaugen. Hos Prisløs veier man derimot klærne individuelt, og betaler kilopris ut i fra hvilken priskategori det enkelte plagget går under.

– Man får ikke den fråtsettankegangen hvor man stapper masse klær i en pose, som senere vil havne på søpla. Du kjøper dermed heller ett eller to plagg, istedenfor en pose med dritt.

Johansson håndplukker mange av plaggene til butikkene selv, men det meste bestilles kilo- eller tonnevis fra vintage-lagre i Europa. Når man bestiller så store mengder med klær, er det ikke alltid at man vet hva man får.

– Det er jo ikke alltid du liker alt. Noen ganger kan klærne være skitne eller være ødelagt når de kommer i bulks. Vi har et zero waste-konsept, dermed redesigner vi klær.

Johansson forteller at ødelagte eller uønskede klær sendes til

deres egen syerske, William. Slik sørger de for å ikke kaste det de ellers ikke ville solgt.

– Han har full kreativ frihet til å gjøre det han vil, med noen få innspill av meg.

Større marked for brukt

Motejournalist Caroline Krager forbinder kilo-trenden med rutinerte «vintage shoppers» – de som orker å rote gjennom svære kasser på loppis etter godbiter – og ikke minst: Berlin.

Hun er glad for at trenden er kommet til Norge.

«Tipper at grunnen til at konseptet ikke har kommet til Norge før nå, er at det heller ikke helt har vært et marked for det. Men når man ser de enorme mengdene plagg som gis bort til Uff og Fretex, er det viktig at man kommer opp med nye konsepter som dette for å tilnærme seg problemet», skriver Krager i en e-post til Universitas.

Eieren av Prisløs jobbet selv fire år på Fretex og ble overveldig av hvor mye klær som kom

Folk har kun lært det fast fashion lærer bort

Sophia Johansson, eier av Prisløs

Bærekraftig handel: Sophia Johansson, eier av Prisløs, håper flere vil få øynene opp for gjenbruk.

Byråkrati: Plaggene må ligge 14 dager på venterom før de kan bli plassert ut i butikken.

inn. I begynnelsen fant hun mange spesielle plagg og tekstiler hun synes det var spennende å sortere i, men etter hvert kom det inn færre «spesielle» plagg:

– Mot slutten var det hovedsakelig *second hand fast fashion* som kom inn. Dermed følte jeg et behov for å bevare de spesielle plaggene og ble motivert til å åpne butikken.

Fiktiv pris på klær

Vi blir avbrutt av en kunde som ønsker å vite prisen på en jakke han har funnet. Johansson legger jakken på vekten, trykker på noen knapper og vipps! Prisen dukker opp på skjermen: 450 kroner.

Mannen sier han må tenke på det og henger tilbake jakken.

fast fashion 2022», utført av Framtiden i våre hender, kjøper forbrukere 60 prosent mer klær enn for 15 år siden og bruker dem bare halvparten så lenge.

Etterspørselen etter klær har økt betraktelig, og for å møte den tyr produsentene til raske og billige løsninger. 69 prosent av klærne som blir produsert i dag, er av plastbaserte tekstiler og utgjør 9 prosent av det årlige plastavfallet i Norge, står det i rapporten.

Johansson mener vi må verdsette prisen av produksjonen, arbeidet og råvarene som ligger bak.

– *Fast fashion* kaster veldig mye. De klipper i stykker helt brukbare klær de ikke får solgt for å registrere det som svinn. Soppel trenger man ikke skatte av.

Regjeringa vil skrote brukthandeloven

Anne Marit Bjørnflaten, statssekretær for næringsminister Jan Christian Vestre

– *Hvorfor er vintage ofte dyrere enn fast fashion?*

– *Fast fashion*-industrien har laget en fiktiv pris på klær. At en t-skjorte skal koste 49 kroner, og at det liksom er normalt. Klær er verdt ekstremt mye mer enn 49 kroner, men folk har kun lært det fast fashion lærer bort, mener Johansson

Ifølge rapporten «Slutten på

Vil skrote brukthandeloven

Siden Prisløs ikke ønsker å kaste noe, skatter de også på alt – selv på små tekstilbiter.

– I tillegg må vi betale 25 prosent moms hver gang vi re-selger noe. Det er jo helt sinnssykt, vi blir med loven straffet for å drive et gjenbrukskonsept.

Butikken er underlagt brukthandeloven. Den skal først og

fremst forhindre omsetning av stjalne og ulovlige gjenstander. Loven krever at brukthandlere må søke bevilgning hos politiet, føre protokoll over klærne og oppbevare dem i 14 dager før de blir lagt ut for salg.

– Det er ekstremt mye administrativt arbeid som vi ikke har sjangs til å gjøre. Tid er penger, og legger man på moms og ekstra skatt, ser jeg ikke hvordan vi skal klare å ha billigere priser enn nye ting.

For at brukt skal være mer kon-

kurransedyktig i forhold til *fast fashion*-kjedene, foreslår Johansson å skrote hele brukthandeloven. Det kan se ut som hun har næringsministeren på sin side.

Under høring

«Jeg mener loven er gammeldags og ikke hører hjemme i en sirkulær tid. Måten vi handler på har endret seg de siste årene, med nye

digitale salgskanaler og stor interesse for gjenbruk», skriver Anne Marit Bjørnflaten i en e-post til Universitas. Hun er statssekretær for næringsminister Jan Christian Vestre (Ap).

Regjeringen ønsker at økonomien skal bli mer fornybar og bærekraftig, og mener brukthandel er et viktig bidrag til nettopp dette, forteller Bjørnflaten.

«Regjeringa vil skrote brukthandeloven og lage et tidsriktig regelverk som fremmer sirkulær økonomi, og ikke bremser overgangen. Vi jobber aktivt med dette, og satser på å presentere et oppdatert regelverk i løpet av året», skriver hun.

Tilbake hos Prisløs får Johansson hjelp av en kollega til å henge på plass nye, gamle klær.

– Fjerning av brukthandeloven vil hjelpe bedrifter som driver gjenbruk helt enormt mye. Det er et tidssluk å utøve det loven i dag krever, noe som sliter ut eierne av små bedrifter, sier hun.

kultur@universitas.no

Jeg ser ikke hvordan vi skal klare å ha billigere priser enn nye ting

Sophia Johansson, eier av Prisløs

Brukthandeloven

+ Skal forebygge omsetning av stjalne eller ulovlig mottatte gjenstander og lette politiets sitt arbeid med å spore opp slike gjenstander.

+ Trådte i kraft i 2000, men viderefører i stor grad regler fra den tidligere loven om handelsvirksomhet.

+ Loven krever at forhandlere av brukte gjenstander må:

(1) Føre protokoll over klær og varer.

(2) Oppbevare varene 14 dager før de blir lagt ut for salg.

(3) Søke bevilgning hos politiet.

+ Næringsminister Jan Christian Vestre (Ap) ønsker å skrote loven.

+ Det samme forsøkte Torbjørn Røe Isaksen (H) i 2019, da han var næringsminister.

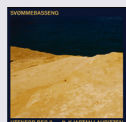
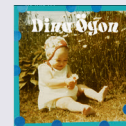
Kilder: Lovdata.no og stortinget.no

anmelderredaktør: **Harald Nordbø**
haraldnordboe@gmail.com 918 04 236

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

Harald Nordbø, anmelderredaktør

Hagle - Norge rundt
Skamløs og Harry-rånepop satt til melodien fra Norge rundt? Ja gjerne.**Svømmebasseng ft. Kjartan Lauritzen – Utenfor deg II**
Dette er hva jeg kaller dobbel dose Bergen rett i øregangen.**Dina Ögon – Berget**
Hva er det med svensker og chill folkpop?**De ubrukelige - Italienske sko**
Se for deg en slags lite-versjon av Valkyrien Allstars, bare med litt mer ompa.

Revy:

Oppløst studentsatire

Vibratorduett, seksuell trakassering i Fadderullan, og Ola Borten Moe som Gud. UKA-revyen byr på det meste.

Før generalprøven til UKA revyen starter, velter noen et bord og roper ut: «Flaks Universitas ikke er her nå!». Men der tok de kraftig feil. Universitas har sendt sin mest revykritiske anmelder, som gjemmer seg blant publikum bakerst i et hjørne på Blindern studenthjem. Det er her man frem til 12. februar kan oppleve den frivillige studentfestivalen UKA, hvor revyen «Oppløst og nedstemt» settes opp. Revyen får sitt navn fra en karikatur av Ola Borten Moe, som kommer over høyttaleren som studentenes Gud og forklarer at man ikke kan være for glade under strømkrisa. Og med det starter en musikalsk helafeten.

Enkelte sangnummer er så gode at de brenner seg fast i hjernten. Som når ei jente synger en duett med vibratoren sin, en politiker synger om hvor høyt lønnstrinnet hennes er på, eller når de stakkars fadderbarna blir seksuelt trakassert i Fadderullan. Ekstra imponerende er samspillet med det helt fantastiske flinke bandet. Musikken og sangteksten må aldri konkurrere om oppmerksomheten din, som er nokså unikt for revy å være.

Skuespillerne er jevnt over gode, men det er én stjerne som skiller seg ut. Silje Jensen lyser opp enhver sketsj hun er i, og skinner sterkere enn de andre i fellesnumrene.

Oppløst og nedstemt

Hva: UKA Revyen på Blindern studenthjem

Når: 2. - 12. februar

Hun stråler som en politiker flere lønnstrinn over oss, og når hun dukker opp i brudekjole, blir du overbevist om at det faktisk er bryllupstalen sin hun holder. I de sketsjene hvor det kanskje mangler en punchline, drar hun manuset opp med perfekt timing på ansiktsuttrykk og stemmebruk. Hver gang Jensen kommer på scenen, er publikum i trygge hender.

Dessverre faller flere sketsjer litt flatt. Noen starter morsomt, men mangler punchline. Når demoner i helvete spiller Dungeons and Dragons, er det et veldig godt utgangspunkt, men etter hvert sitter man og venter på en punchline som aldri kommer. Dette problemet har også noen av sangnumre som bygger på en vits som gjentas om og om igjen i altfor mange vers. I andre sketsjer kan det være litt vanskelig å forstå hva konseptet er. Det føles litt merkelig når en sketsj starter med en fransk kunstner, beveger seg inn i referanse-humor til Løvenes konge, og avsluttes med en helt middels bæsjevits. Revyen er på sitt beste når de introduserer et samfunnskritisk perspektiv, men dessverre slutter dette ganske tidlig. Når en helt perfekt Trond Giske-etterligning dukker opp, forventer man kritikk av makta, men Giske går fort av scenen og erstattes

med en skuffende Harry Potter-vits.

Men revyfans trenger ikke frykte at «Oppløst og nedstemt» har noen problemer som andre revyer ikke har. At noen sketsjer er bedre enn andre, er tross alt en etablert del av revysjangeren. Og skuespillerne har med seg publikum fra start til slutt. Å dele ut en kondom, eller heie når noen skal chugge en øl, skaper en fellesskapsfølelse med de som står på scenen. Publikum er også med på allsang selv etter at skuespillerne har gått av scenen. Når kjenningsmelodien til en velkjent sketsj kommer for tredje gang, jubles og klappes det høyt fra salen i forventning. «Oppløst og nedstemt» har klart å gjøre noe svært få revyer klarer: Du trenger ikke være med i interngruppa for å kunne le.

Vanja Krøvel
anmeldelser@universitas.no

TV-serie:

Viktig tematikk trampet ned av Klein dialog

Vi lover et helvete var på sitt beste en fryd av kinematisk naturbilder, og et helvete av en dialog på sitt verste. I serien møter vi en klimaskeptiker og en miljøaktivist som forelsker seg, og du kan tro det blir bråk!

I den nye NRK-serien *Vi lover et helvete* møter vi den skarpe jusstudenten, miljøaktivisten og reinsamen Elin (Aili Kristine Eira) og den fartsglade klimaskeptikeren Daniel (Sigurd Kornelius Lakseide). I løpet av seks episoder følger vi et bredt spekter av ulike karakterer og figurer, samt en rekke ulike lokasjoner utover episodene, hvor natur og hjemmekoselige stuer spiller en sentral rolle.

Serien byr på en rekke godbiter i form av lekke bilder, norsk natur på sitt beste og det feteste nordnorske musikk har å tilby. Vi hører alt fra Røyksopp til Sirkus Eliassen og Sondre Justad. Hele serien kan oppleves som en hyllest til alt det langt oppi nord, når vi ser bilder av rein på vidda og små Widerøe-fly lette i tåken. Rebecca Wirkola Kjellmann, regissøren og manusforfatteren, er selv fra Alta.

Det er kjent at dialog i ungt drama virkelig er en kunst filmskaperne må mestre for at resultatet skal bli bra. Dessverre var det ikke akkurat et kunstverk av en dialog som møtte oss da Elin og Daniel først fant tonen. Til tider var det direkte vondt å høre på den litt keitete, småkleine dialogen. Selv måtte jeg sette episoden på pause og le litt da Da-

niel spurte Elin om de skulle «onse». Litt senere i episoden spurte Daniel om Elin hadde «en sånn skrulledulle-tiss». Resultatet av disse små dialogene blir da at mesteparten av samtalen vi fikk være en del av, ble lite troverdige. Likevel er det en slags sjarm ved denne naiviteten, hvor det på en side virker ektefølt, samtidig som samtlige replikker virker veldig «skrevet». Til slutt blir det bare kleint.

Vi får ganske tidlig i serien være vitne til et nært og fint fanget møte mellom Daniel og hans syke mor. Serien er innom en rekke viktige temaer. Det handler om psykisk helse, identitet, klima, sex og kontroversielle meninger. Det blir veldig åpenbart ganske fort at det skal legges opp til en debatt rundt disse brennheite samfunnsdebattene. Idet Daniel bryter ut: «Du er i et woke-fengsel», skulle man nesten tro at serien var sponset av Subjekt.

Hovedpersonene havner i konflikt med seg selv når de fortsetter å tenke på hverandre, selv etter at de oppdager hverandres motstridende politiske holdninger. Det blir en slags moderne kjærlighetshistorie når de to blir holdt tilbake fra hverandre på grunn av familiesituasjoner, levebrød

Vi lover et helvete

Hvor: NRK

Regi: Rebecca Wirkola Kjellmann

Med: Sigurd Lakseide, Aili Eira

og framtidsvisjoner. Blant annet føler Elin på et ansvar overfor familiens reindrift, som risikerer å bli ødelagt av gruvedrift, mens Daniel gladelig takker ja til jobb der.

Tematikken i *Vi lover et helvete* treffer tidsånden som en pil i midten av dartboardet. Det viktige budskapet serien tar for seg om radikaliserings av unge, er et tema vi sjeldent har sett på så nært hold. Serien peker også på den evige distriktdebatten i Norge rundt hvem det er som eier og skal få forvalte naturen. Det er derfor synd at de viktige temaene og debattene som blir tatt opp i serien gjentatte ganger blir overkjørt av lite troverdige stjålne blikk, og dialog som nesten virker som om den har blitt tatt ut av kontekst. Skuespillerne skal likevel ha ros for sine prestasjoner. På mange måter kan man si at de nesten var for gode for manuset. Alt i alt var det viktig tematikk, og et flott budskap vi fulgte gjennom seks episoder. Dessverre svant det til dels hen på grunn av et dårlig skrevet manus.

Amo Boracco Borring
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Kjøp billettene før det er for sent!

Hvem: De som alltid er ute i siste liten
Hva: Opplevelser
Hvorfor: Noe å se fram til

Vi har alle opplevd å være ute litt i siste liten med å finne ut at en fet artist kommer til byen. På det tidspunktet er det ofte veldig dyre billetter, eller kanskje helt utsolgt. De fleste av oss vanker vel i budsjettets glade dager for tiden, hvor det eneste vi unner oss kanskje er en ekstra øl på byen. Strømregningen er nok til å begynne å grine av, og storstipendet ryker like fort ut som det tikket inn. Mange må nok ty til den gode gamle middagen hos mamma og pappa fremover. I disse værtunge harde

februardagene kan det være deilig å ha noe å se frem til. Upubliserte undersøkelser (med få til 1 deltakere) tilsier at det å glede seg til noe kan være løsningen på alle problemer. Temperaturen på jorda synker, ekssamen besvarer seg selv og oppmøte på seminar blir automatisk registrert. Poenget er, unn deg selv noe å se frem til, og ikke vent til konserten eller festivalen er utsolgt eller har blitt kjempedyr! Det kan jeg love deg at du vil angre på!

Amo Boracco, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Hvem: Meg
Hva: Livet
Hvorfor: Stress

Tidspress

Ikke si du skal gjøre noe når du vet du kommer til å glemme det. La oss si du lovet å skrive en kortspalte, helst litt humoristisk, i en hvilken som helst studentavis – rent hypotetisk selvsagt. Så reiser du bort i helgen, tar en øl på lørdagen og en øl til, og på søndagen har du visst noe annet du må utrette. Det hele kulminerer i at du klokka to om natta sitter med 16 personalities for å få en forklaring – eller helst en unnskyldning – på hvorfor du melder deg i hytt og pine til ting, og hvorfor du ligger der på hodeputen, litt for sent ute med enda en frist. Bare for å kunne

si at «nei, personligheten min gjør at min 'selvtillit er avhengig av evnen til å komme med originale løsninger, og de - ja, altså jeg, da – må vite at de har friheten til å være nyskapende'». Klart det! Da var det ikke min feil at jeg ikke var humoristisk og kortfattet på bestilling innenfor deadline, når personligheten min er evig optimist, rastløs og uorganisert! Kjenner du deg igjen? Skjerpings! Dette funker dårlig i det voksne liv. Heldigvis er vi bare studenter!

Sofie Kristine Flydal, journalist i Universitas

Plate:

En selvsikker lek med referanser og lydbilde

Tjue år gamle Gabriel Doria alias UG (emeritus) Plaza har vært på retreat i Rio De Janeiro for å lage debutalbum. Resultatet *Plaza o Plomo* er vellykket, men Doria bør ta sangtimer før Øyafestivalen.

Plaza o Plomo

Artist: Plaza
Sjanger: Hip-hop
Plateselskap: Def Jam Recordings

Navnet *Plaza O Plomo* referer til det spanske slanguttrykket *plata y plomo*, velkjent for dem av oss som har sett Netflix-serien *Narcos*. Penger eller ei kule? Samarbeid eller dø, kompis. Plaza er den tredje fra rapgruppa Undergrunn som tar steget videre til solokarriere, og legger seg umiddelbart på en sånn passe *gangsta*-linje, trygt plassert mellom kollegene Marsteins sofistikerte renessansereferanser og Loverboys myke Lindmo-frieri.

På åpningssporet *Mata: Come* beveger vi oss inn i en støyete gate med sambarytmer i bakgrunnen, inn i «en klubb med en barbie», formodentlig i Plasas armkrok, der han forteller oss at «jeg er på mitt platå / med dopflow i rødt, hvitt og blått». Vi dras inn i Plasas univers fra første tekstlinje, der turen går fra solhete brasilianske streets til botaniske drinker i Oslo by. Det virker umiddelbart overbevisende. Herfra ledes an til den sårere *Null filter* før dansegulvsfrieriet *Fastlyfe*:

«Jeg er helt tom, vil ikke prate om,
vil ikke se, vil ikke høre, vil ikke late som /
At jeg er noe for alle når jeg er noe
for meg sjæl, ser meg i speilet, jeg er
(Null filter).»

Både introspektivt, sårbart, og selvsikkert. Sånn vi vil ha det i 2023.

«Ting hender og skytsenglene gæter for meg
Broski og meg caller byen med mæber fra distrikts-Norge, men jeg savner Lola /
De vil ha litt blått blod som tip top flos, jeg er bare en ghetto Casanova
(Fastlyfe).»

«Jeg er bare en ghetto Casanova» er en linje som like gjerne kunne kommet fra Marstein på et UG-album; likevel, ved å trekke inn katolisisme, favelaer og *Lolas*, klarer Plaza å bygge sin egen artistpersona. Denne dobbeltheten mellom UG og Plaza speiles også i lydbildet, som går på velkjente veier i de soniske land-

skapene etablert av Undergrunn-produzenten RikPappa, samtidig som vi hører brasiliansk perkusjon, samba-synkoper og biter av vakker portugisisk i låter som *Maracana* og *2 Gode Grunner*. Inntrykket er at både teksten og lydbildet er helhetlig og gjennomtenkt.

Det raptekniske på plata er forventningsvis godt. Den mer melodiske stemmebruken funker imidlertid så som så. Eksempelvis i hooket på *Null filter* og deler av *Drikker og drukner* blir det litt vel nasalt, og det høres det ut som frekvensene er beskåret over og under mellomleiet. Vi digger kollegaen Marstein for den dynamiske stemmebruken og den store variasjonen i intensitet; her har Plaza noe å

sikte etter. Han kunne øvd seg på det sangtekniske (mer buktrykk!) for å selv stå stødigere som solosanger og rapper.

Tross dette er *Plaza O Plomo* et vellykket debutalbum. Vi får selvsagte vorstlatter i *Fastlyfe* og *Drikker og drukner*, særpreg og lekenhet i *Mata: Come* og *Maracas*, samt mykere ballader i *Null filter*, *Lola* og *2 Gode grunner*. Det er åpenbart at Plaza allerede er en erfaren artist; han står trygt i egne referanser og lydbilde og leverer linjene med selvsikkerhet. Sannsynligvis står han også på en scene på Øyafestivalen til sommeren. Husk buktrykket der, bro.

Peder Nyeggen
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 6

12/2 Flokes Valentine's-marked

Det nærmer seg Valentine's, og love er som kjent in the air. Du er kanskje ute etter en gave til din utkårede? Look no further. Gjenbrukskollektivet Floke byr på mye forskjellig!

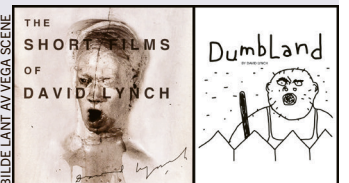
Hvor: Floke/Markveien 35B
Når: Tirsdag 12. feb, 12-17

7/2 Lynch-februar på Vega

Filmnørds kjenner selvfølgelig til David Lynch, avangarde-regissøren bak *Twin Peaks*, *Mulholland Drive* og mye mer. Filmene hans vises på Vega hele februar!

Hvor: Vega scene
Når: 7.-25. februar

14/2 Studentkino på Vika kino

Nye filmer kommer på løpende bånd for tida. Vika kino tilbyr på selveste Valentine's redusert pris (100kr), et drøss visninger, og "koselige priser i baren". Kanskje en idé for deg og din utkårede?

Hvor: Vika kino
Når: Tirsdag 14. februar

12/2 Bytt & SYNG

Framtiden i våre hender Oslo og SYNG har slått seg sammen for å tilby byttemarked OG karaoke på en og samme kveld. Her kan du altså både få bytte noen gamle klær i nye klær og gaule til ABBA.

Når: Søndag 12. februar, fra 16

Kanskje kommer ministeren

I ukas avis kan du lese at utdanningsminister Ola Borten Moe har invitert seg selv til møte med Studentparlamentet, uten å følge opp. Ad Notam-redaksjonen har kontaktet parlamentarikerne K. Nutsen og L. Udvigsen for å høre åssen det står til med ventinga. Alt er klart i Villa Eika for at ministeren skal komme rullende i bil med stram sjåfør, eller kanskje ridende til hest. – Vi har dekket på perrongen, forteller Nutsen. – Med god mat av alle slag! legger Udvigsen entusiastisk til.

Udvigsen lister opp alt av godsaker de har disket opp for anledningen:

– Majones og gåselever, med rødbeter og løk. Det

beste skal på bordet, med ministeren på besøk. Ad notam får vann i munnen av nyheten om kalkun panert med hummer på menyen.

Duoen har fordelt arbeidsoppgavene godt. Nutsen står for servering, og Udvigsen er kokk.

Hver dag disker de opp dette staselige selskapet, i håp om at Borten Moe kanskje dukker opp. Kanskje kommer'n, kanskje kommer'n ikke. Foreløpig står maten urørt og kald, oppdekningen til tross.

– Det gjør ikke så mye, sier en litt resignert Nutsen, før de avslutter i kor: – Da blir det mer til oss!

Av Mohnsieur

Ukas studentvin

Har de putta egg i vinen min?

Nei dette er ikke en naturvin. Dette er en klassisk hvitvin, men som er sertifisert økologisk og vegansk og som lages med litt ekstra omsorg for økosystemet rundt vinmarkene. Og selv om det kanskje høres rart ut er det en god del vin som ikke er vegansk. Vinen kan «fines» eller klarnes med animalsk protein. Proteinene binder seg med uønskede partikler i vinen og gjør at vinen blir klar og stabil. Det betyr ikke at vegansk vin trenger å være funky eller uklar. Denne vinen lukter av grønne epler, urter, litt blomster og hint av hvitpepper. Redaksjonen enes om at den nok passer bra til mye mat, med hovedtrekk på lette retter som diverse salater og fiskeretter. Vinen er nok statement om at du har litt anelse på hva du driver med, men ikke forvent noen stående applaus på naturvinhipstervorset du skal på til helga.

Vinurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Meinklang Grüner Veltliner «Heideboden» 2021

Farge: Hvit

Pris: 165 kroner

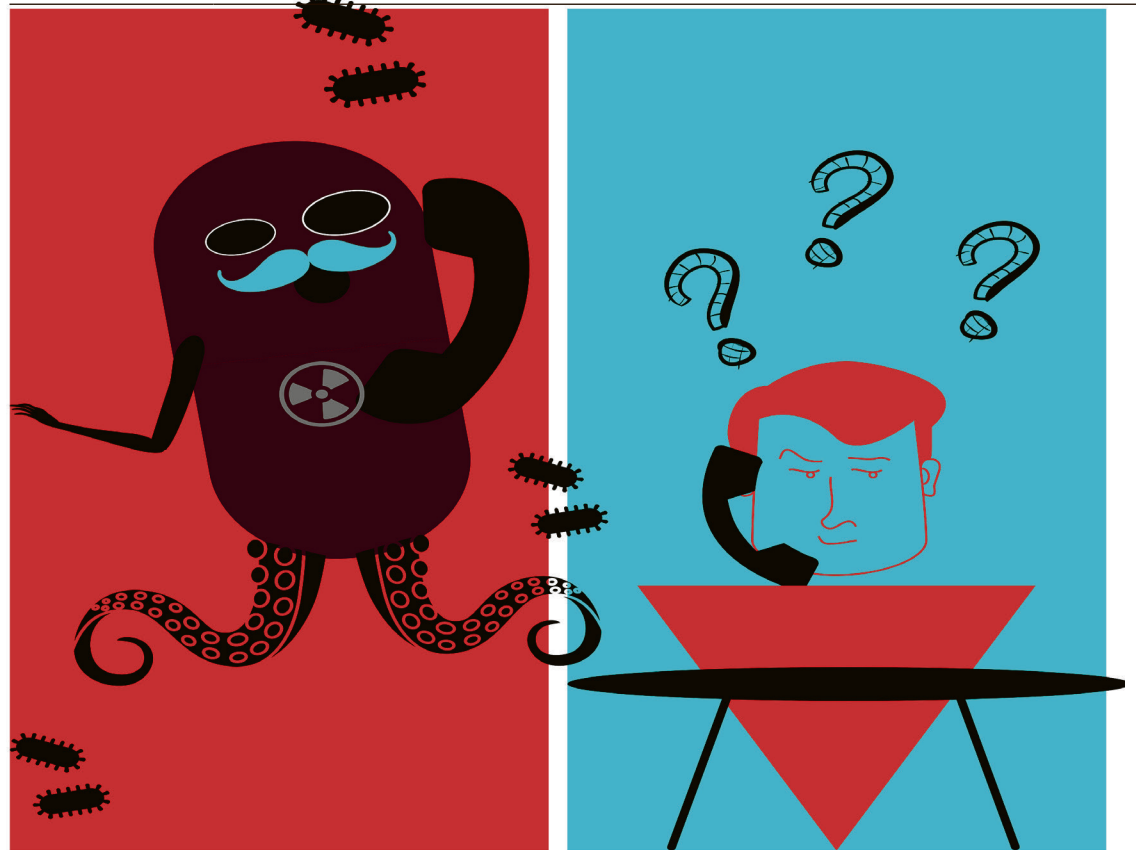
Område: Burgenland, Østrike

Artikkelnummer: 595401

Alkohol: 11%

Vi spør

av Frietias Bietzsche

ILLUSTRASJON: VLADIMIR ZIVANOVIC

Hva kan jeg hjelpe deg med, monsieur Gonoré?

I ukas Universitas kan du lese at stadig flere får gonoré. Æsj. Men trenger absolutt alle med Gonoré å bli kurert? Vi slang på oss en fransk aksent og ringte en anonym organisasjon som jobber med pulings og sånt for å finne det ut.

[Ring, ring]

– Hei, hva kan jeg gjøre for deg?

– Bonne journée, det ere Jacques Gonoré som ringerh. Jeg leste at alle som ere Gonoré bør teste seg. Hvorh gjør jeg det?

– Ehm.. Hva sa du for no? Du ønsker å teste deg for gonoré?

– Ja.

– Da kan du jo ta testen her hos oss.

– Må jeg gåh på kurh hvis jeg testerh positiv?

– Ja, da får du behandling her. Mhm. Da får man behandling her hos sykepleier. Du kan bestille time til selvtest, der kan du velge mellom urinprøve, vaginalprøve og analprøve, og hvis du..

– Men den kurh mot Gonoré, hva gjørh denne kurh?

– Hva tenker du på?

– Fjernerh den Gonoré?

– Ja, da blir du behandlet. Mhm.

– Meurt? Men jeg vil ikke dø. Jeg ere bare fransk.

– Hehe, ehm, jeg tenker hvis du har spørsmål om, ehh...

[Klein stillhet]

– Du vil ikke dø? Nei, hehe.

– Men det er en sykdom?

– Ja.

– Maladie!? Min familieh er ikke en sykdom!

– Nei, eh, gonoré er... hvem er det jeg snakker med, sa du?

– Børh andre ha på kondom nårh de møterh meg?

– Ehhh.

– Jeg harh drukket masse antibac. Jeg harh vondt i magen.

– Ja, skal vi se. Jeg tenker at hvis du har, eh, ja, ehh... Jeg tenker at, eh, du kan jo komme hit og teste deg, hvis du ønsker det, ikke sant? Hvis du har spørsmål, kan du gjerne chatte med oss.

– Jeg harh en venn. Hjalmar Klamma. Bliroh også meurt?

– Det er ingen som kommer til å dø av dette her.

– Vil dere vurdereh deres stillingh som Norges største sex-connoisseur?

– Hvem er det jeg snakker med egentlig?

– Au revoir!

KVISS-CORBIN

- Under Melodi Grand Prix i helgen ble det avslørt hvem som var de maskerte fjorårvinnerene i duo Subwoolfer. Hvem var det?
- Hvem er nå dømt for å ha drept Birgitte Tengs nesten 30 år etter handlingen?
- Hvilken engelsk fotballklubb er nå anklaget for rundt 100 tilfeller av økonomisk snusk?
- Hvilken afrikansk by er den mest befolkede?
- Hvilket land grenser til Tyskland i vest, Polen i øst, Slovakia i sørøst og Østerrike i sør?
- Hvilke tre hovedgrupper utgjør den iberoromanske språkgruppen?
- Hvilken kunststil ble Pablo Picasso kjent for å utvikle i begynnelsen av 1900-tallet?
- Hvilken norsk maler, født 1863 og død 1944, forbindes særlig med symbolismen og ekspressionismen?
- Filmen om Edvard Munch går nå på det store lerretet, der kunsten portretteres av fire forskjellige skuespillere. Hvilken musiker blant

annet Anne Krigsvoll. Hvilken annen hadde en lignende biografisk film om seg, men da med seks ulike karakterer, spilt av blant annet Cate Blanchett?

- Hvilken fransk regissør fra fra den franske nybølgen (nouvelle vague) er kjent for filmene *Til siste åndedrag*, *Skapt for kjærligheten* og *Min venn, Pierrot*?
- Hvor mange år utgjør én fransk presidentperiode?
- Storbritannia, Danmark og Irland meldte seg inn i det daværende EF i samme år, men hvilket?
- Hva står NAFTA for?
- Hvilket etternavn deles av den amerikanske presidenten som satt mellom 1923 og 1929 og skuespilleren kjent for rollen som «Stifler's mom» i *American Pie* og Tanya McQuoid i *White Lotus*?
- Samme skuespiller spilte også den lille rollen som Amanda Buffamonteezi i en klassisk nittitalsserie, der hun hadde lagt til seg en engelsk

aksent som vennene mente var en engelsk aksent som vennene mente var irriterende. Hvilken serie er det snakk om?

- Den tredje sesongen av en Star Trek-serie med Patrick Stewart i hovedrollen står på trappene, men hva heter den?
- I hvilket årstall inntraff disse hendelsene: Jack Kerouacs *On the Road* publiseres, Storhamar IL Hockey blir stiftet, Fredrikstad FK vinner både cup og serie, Ghana blir selvstendig, Det europeiske økonomiske fellesskap blir dannet, Osama bin Laden blir født og Kong Haakon VII dør.
- Juventus ble nylig trukket 15 poeng og gikk derfor fra tredje til tiende plass, men hvorfor?
- Klubben har også en byrival som heter det samme som byen. Hvor er de fra?
- Juventus har vunnet klart flest italienske ligatropher med 36, men hvilke to klubber deler andreplassen med 19 hver (samt 16 andre plasser)?

av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

- 0-4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.
- 5-9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.
- 10-14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps... Syt litt på Jodel.
- 15-20. **Honours: WOW!** Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Garde Områsen og Ben Adams. 2. Johnny Vassbakk. 3. Manchester City. 4. Lagos i Nigeria. 5. Tsjekka. 6. Spansk, portugisisk og katalansk. 7. Kubisme. 8. Edvard Munch. 9. Bob Dylan. 10. Jean-Luc Godard. 11. 5 år. 12. 1973. 13. North Atlantic Free Trade Agreement. 14. Coolidge (Calvin og Jernifer). 15. Friends. 16. Star Trek. 17. 1957. 18. Ulovlig regnskapsføring. 19. Torino. 20. AC Milan og Inter Milan.

Rebus

av Baerto

HINT: Kina tar de internasjonale værmeldingene sine seriøst Send løsning universitasdes@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Rip Side om Side» Det klarte Nore, Aida, Endre og Einar.